

Són els i les docents un col·lectiu cremat?

Un estudi de cas sobre la síndrome de Burnout.

M1.891 – TFM Desenvolupament professional docent

Alumna:
Marta Pérez Balsera

**Professora
col·laboradora:**
Sandra Gallardo Ramírez

**2n semestre Curs 2022 -
2023**

Resum

L'objectiu del present estudi ha estat identificar l'existència de Burnout, les seves variables i percepcions en el professorat en actiu. La recerca circumscrita sota una metodologia quantitativa, ex-post-facto i transversal ha estat desenvolupada mitjançant un qüestionari de cinc blocs (variables sociodemogràfiques; MBI; variables relacionades amb la SB dins del marc educatiu; percepció i conseqüències de la SB en la tasca docent i les intervencions didàctiques; i espai obert i de cloenda) a 45 docents d'institucions educatives catalanes. Els resultats han indicat l'existència de la síndrome Burnout en el col·lectiu docent, emmarcada per una manca de recursos i formació; una sensació d'incapacitat per donar atenció a tot l'alumnat i la seva diversitat; una manca d'energia, una sobrecàrrega de treball i sensació d'esgotament emocional; i, una manca de reconeixement social i educatiu i d'emparaulament de la figura docent. L'estudi conclou amb la necessitat d'emparaulament i reconeixement de la pràctica docent, així com l'elaboració de plans de detecció i suport emocional, professional i personal de la síndrome de Burnout, donada l'alta prevalença d'aquesta en el marc educatiu i les conseqüències en la tasca docent i intervencions didàctiques.

Paraules clau: malestar docent; *Burnout*; variables; MBI; docència; educació; docents.

Abstract

The aim of this study has been to identify the existence of Burnout, his variables, and perceptions in active teaching. The research circumscribed under a quantitative, ex-post-facto and transversal methodology has been developed through a five-block questionnaire (social-demographic variables; MBI; variables related to the SB within the educational framework; perception and consequences of the SB in teaching work and didactic interventions; and open space) to 45 teachers of Catalan educational institutions. The results have indicated the existence of Burnout syndrome in the teaching collective, framed by a lack of resources and training; a sense of incapacity to pay attention to all students and their diversity; a lack of energy, overwork and feeling of emotional exhaustion; and a lack of social and educational recognition and support for the teaching figure. The study concludes with the need for the voice dotation and recognition of teaching practice, as well as the elaboration of plans for the detection and emotional, professional and personal support of Burnout syndrome, given the high prevalence of Burnout in the educational framework and the consequences on teaching and didactic interventions.

Keywords: teaching discomfort; Burnout; variables; MBI; teaching; education; teachers.

Índex

1. Introducció	4
2. Justificació	6
3. Marc normatiu	7
4. Marc teòric	9
4.1. Síndrome de Burnout.....	9
4.1.1 Conceptualització de la síndrome de Burnout	9
4.1.2 La síndrome de Burnout un fenomen tridimensional	9
4.1.3 Prevenició, detecció i intervenció	10
4.2 La síndrome de Burnout en l'àmbit educatiu.....	11
4.2.1 El Burnout i el personal docent.....	12
4.2.2 La síndrome de Burnout i l'alumnat.....	13
4.2.3 El Burnout i les variables relacionades amb la institució educativa	13
4.2.4 Les conseqüències de la síndrome de Burnout.....	14
4.3 Estudis sobre la temàtica.....	14
4.4. Aportació a la societat i a l'ètica professional.....	15
5. Plantejament del problema.....	17
5.1. Objectius del treball	17
5.2. Hipòtesi	17
6. Marc metodològic.....	18
6.1 Disseny i tipus d'investigació	18
6.2 Context.....	18
6.3 Mostra i participants	19
6.4 Instrument de recollida d'informació	20
6.5 Estratègia de recollida de dades.....	21
6.6 Estratègia d'anàlisi	22
7. Anàlisi de resultats	23
7.1 Resultats del qüestionari	23
Resultats Bloc II	23
Resultats Bloc I i II	25
Resultats Bloc III	27
Resultats Bloc IV.....	28
Resultats Bloc V.....	29
7.2 Discussió	30
8. Conclusió i suggeriments	35

8.1	Conclusions de la investigació.....	35
8.2	Limitacions, suggeriments i propostes de millora.....	36
8.3	Perspectiva de futur.....	37
8.4	Consideracions finals.....	38
9.	Referències bibliogràfiques	40
10.	Annexos.....	44
10.1	Instrument de recollida d'informació	44
10.2	Taula de dimensions, variables i indicadors de l'instrument d'investigació.....	50
10.3	Cronograma	52

1. Introducció

La síndrome de Burnout (SB) és un fenomen psicològic, un estat d'esgotament i sensació de fracàs que ocorre com a resposta de la diversitat de factors estressants interpersonals crònics, la sobrecàrrega d'exigències i la manca de recursos personals en el lloc de treball, que sobrepassen la capacitat de la persona per afrontar-los. Diversos estudis la descriuen com una síndrome tridimensional, caracteritzada per tres variables: (1) l'esgotament emocional; (2) la despersonalització; i (3) la baixa realització personal (Ayuso, 2006; Skaalvik & Skaalvik, 2011; Muñoz i Otálvaro, 2012; Maslach & Leiter, 2016; Lastovkova et al., 2018; Gallardo et al., 2019; Méndez et al., 2020; Estrada et al., 2021; Jovanović et al., 2021; Castañeda i Sánchez, 2022).

Avui en dia la comunitat ciutadana actua, creix i es desenvolupa sota un estat de globalització, interconnexions i fluxos massius d'informació que promouen la reflexió, investigació, diàleg, superació de límits i el progrés general de la societat (Herrero et al., 2018). Aquesta situació ha donat pas a la propaganda de multiplicitat de reptes educatius, laborals i socials, generat altes exigències, control i obligacions (Muñoz i Otálvaro, 2012; Gallardo et al., 2019; Charria et al., 2022), invisibilitzades sota una disfressa i aura de calma aparent (Ayuso, 2006).

Un dels sectors més afectat d'aquestes multiplicitats de canvis continus és l'educatiu. En els últims anys s'han promocionat diversitat de modificacions, estratègies i reformes educatives cercant la millora de la qualitat educativa, l'actualització, la inclusió, innovació i l'adaptació d'aquest en el món actual (Pinel-Martínez et al., 2019; Jovanović et al., 2021; Charria et al., 2022), tot posant en el focus d'acció educativa a l'alumnat i el seu aprenentatge. Tot això, alhora, ha comportat canvis incessants en els plans d'estudi, els processos d'E-A, els rols de la comunitat educativa, el paper i la figura del i la docent, etc. (Martínez et al., 2021; Fong et al., 2021; Izquierdo et al., 2021; Charria et al., 2022). Canvis que han posat a l'epicentre a l'alumnat i han fet recaure en la majoria de casos tota l'acció educativa en els docents, diversificant la seva activitat professional. Per tant, els i les més afectats/des d'aquestes noves actualitzacions socials i educatives han estat els i les docents comportant: un alt volum de responsabilitat i resolució de conflictes; i un treball interpersonal, formatiu i d'adaptació continua (Pinel-Martínez et al., 2019; Jovanović et al., 2021; Manzur et al., 2022; Pavlidou et al., 2022). Docents que alhora, segons estudis previs, afirmen que han percebut una manca de suport per part de l'administració, i pel mateix claustre de professorat, i una manca de recursos i formació vinculada amb els nous processos d'E-A, el nou currículum educatiu i les noves demandes de realitat educativa actual (Pinel-Martínez et al., 2019; Fong et al., 2021; Pavlidou et al., 2022; Sancho i Ortega, 2023). Tot això, ha desembocat en un sentiment de frustració, estrès i malestar, arrelat a factors contextuals, relacionals, personals i professionals (Ferradás et al., 2019; Pinel-Martínez et al., 2019; Castañeda i Sánchez, 2022; Pavlidou et

al., 2022) que han deixat la pràctica docent en unes condicions òptimes per a l'aparició i desenvolupament la SB (Fong et al., 2021; Martínez et al., 2021; Izquierdo et al., 2021; Charria et al., 2022).

En l'actualitat, molts estudis afirmen l'existència d'una creixent prevalença de la SB en l'esfera laboral. Tant és així que en l'onzena edició de la Classificació Internacional de Malalties (CIE-11), ha estat reconeguda com un «problema d'ocupació i desocupació», considerant-se l'alt risc d'aquesta en el lloc de treball (Lastovkova et al., 2018; Méndez et al., 2020; Jovanović et al., 2021; Izquierdo et al., 2021; Fong et al., 2021; OMS, 2022).

La finalitat principal d'aquesta recerca s'ha emmarcat en identificar l'existència de Burnout, les seves variables i percepcions en el professorat en actiu. Més específicament, els objectius del present estudi han estat determinar els aspectes més significatius que contribueixen en l'aparició de la síndrome de Burnout en el professorat; establir quines són les percepcions del professorat en relació amb els motius més recurrents que provoquen l'aparició de la síndrome de Burnout; i identificar si els signes de malestar docent relacionats amb les variables de Burnout afecten la tasca docent i les seves intervencions didàctiques.

Finalment, el present informe d'investigació ha pretès mostrar: (1) introducció d'apropament a la temàtica i objectius de l'estudi; (2) justificació de l'estudi; (3) marc normatiu de regulació de la temàtica; (4) marc teòric de conceptualització de la SB, les variables i elements que contribueixen a la seva aparició, i la tasca docent i les conseqüències en aquesta; (5) plantejament del problema, amb la presentació d'objectius, preguntes de recerca i hipòtesis; (6) marc metodològic de l'estudi, amb el disseny de l'instrument, la selecció de la mostra participant, i les estratègies de procediment i anàlisi de dades; (7) l'anàlisi de resultats i discussió d'aquests; (8) conclusions i suggeriments finals de l'estudi; (9) referències bibliogràfiques emprades per a la realització de l'informe; i (10) annexos relacionats amb l'instrument de recollida de dades, la taula de dimensions d'aquest i la planificació de l'estudi.

2. Justificació

La justificació principal de l'elecció d'aquesta recerca neix de: la necessitat d'emparaulament i reconeixement de la figura del docent, tant per part de la comunitat educativa com científica; com també, de la creixent prevalença de la síndrome de Burnout en el sistema educatiu i, la seva invisibilització i desconeixement en l'àmbit educatiu.

La figura docent els darrers anys ha estat observada sota una mirada i rol exclusiu d'aplicador, facilitador de nous processos, metodologies i currículums d'E-A per a l'estudiant i, consumidor de les reformes educatives (Marcelo i Vaillant, 2011). Sent l'alumnat el centre de tot acte, recerca, reforma i canvi per a la millora de la pràctica educativa.

Així mateix, per part de la comunitat científica, existeix una manca de literatura que situí al docent en el centre de la recerca preocupant-se per les condicions laborals, la motivació del col·lectiu i la diversificació i sobrecàrrega de la pràctica (Sancho i Ortega, 2023), sent la figura docent una peça clau en el desenvolupament del sistema educatiu (López et al., 2022).

Altrament, la temàtica d'investigació s'ha vist motivada per l'alta presència de la síndrome dins de les institucions educatives. Caracteritzant la professió docent com una tasca de risc físic i mental (Gallardo et al., 2019; Jovanović et al. 2021) i sent el sector educatiu un dels més afectats per aquesta (Martínez et al., 2021; Fong et al., 2021; Izquierdo et al., 2021; Charria et al., 2022). Aquest fet ve precedit per l'enduriment dels perfils professionals docents motivats per les noves demandes i desafiaments d'un entorn altament canviant i competitiu (Muñoz i Otálvaro, 2012; Gallardo et al., 2019; Charria et al., 2022) que ha advocat en la pràctica docent una alta pressió, estrès i sobrecàrrega de funcions.

No obstant l'alta presència de la SB, encara hi ha una invisibilització laboral i educativa d'aquesta en molts països (Lastovkova et al., 2018; Méndez et al., 2020). Aquest fet genera la necessitat de posar el focus en les noves activitats professionals, les noves responsabilitats i obligacions generades pels contextos canviant i invertir en recerques que contemplin el reconeixement docent, l'emparaulament dels actors i professionals educatius i la promoció d'un suport emocional i estratègies d'afrontament a aquests.

Així doncs, aquesta recerca ha partit d'una motivació que situa al professorat i la seva pràctica en el nucli de tot acte educatiu, emparaulant i reconeixent la tasca docent i, identificant l'existència de la síndrome de Burnout, les variables generadores d'aquesta i les percepcions que els professionals de la docència tenen sobre aquesta.

3. Marc normatiu

El present estudi s'ha circumscrit sota una societat regulada per drets i obligacions de caràcter social, laboral i educatiu. Així doncs, abans de comprendre el marc teòric de la temàtica d'investigació s'ha de conèixer el marc normatiu sota el qual conviu i es desenvolupa aquesta.

La síndrome de Burnout ha estat classificada de manera oficial en CIE-11, com un «problema d'ocupació i desocupació», vinculant a aquesta amb una malaltia relacionada amb el lloc de treball i el desenvolupament professional dins d'aquest (OMS, 2022). Aquesta classificació entra en vigor l'any 2022, passant desapercebuda i no contemplant-se com una possible malaltia professional a través del [Real Decreto 257/2018](#), que modifica al [Real Decreto 1299/2006](#), on s'emmarca el quadre de malalties professionals del sistema de la Seguretat Social. Aquest fet ha posat de manifest la necessitat de modificació del nou Real Decret 257/2018, atorgant importància a les malalties emergents vinculades amb factors psicosocials i, en aquest cas, a la síndrome del treballador/a cremat/da. Tanmateix, la SB ha estat considerada com un alt risc dins del lloc de treball (Lastovkova et al., 2018; Méndez et al., 2020; Jovanović et al., 2021; Izquierdo et al., 2021; Fong et al., 2021), per aquest motiu, es podria relacionar aquesta amb [Ley 31/1995](#), de 8 de novembre, de Prevenció de Riscos Laborals. Com el present estudi s'ha centrat en la realitat professional docent de l'educació catalana, l'afirmació anterior s'emmarcaria mitjançant el [Decret 183/2000](#), de 29 de maig, de regulació del Servei de Prevenció de Riscos Laborals del Departament d'Ensenyament. A través del Decret 183/2000 es pretén contribuir a la millora de la salut i la seguretat dels treballadors/es que desenvolupen el seu exercici laboral dins del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Comprenent així, una voluntat per part de l'estat català per detectar factors de risc en l'àmbit laboral-educatiu i generar programes d'actuació preventiva. Així doncs, sota aquest marc legislatiu s'hauria de contemplar la SB i adoptar un seguit de mesures preventives, atorgant a l'equip docent dels centres educatius catalans una garantia de cobertura de les seves necessitats vinculades amb els factors de risc derivats del seu lloc de treball docent.

Altrament, la present recerca ha tingut com a objectiu d'estudi a l'equip docent en actiu dels centres educatius catalans. Segons aquesta afirmació, el marc normatiu també s'ha de situar en la normativa que afecta la tasca docent i la docència, i els professionals docents del marc educatiu català. En una primera instància, es parteix de la [Ley Orgánica 2/2006](#), d'educació que engloba a tot l'estat espanyol i modificada a través de la [Ley Orgánica 3/2020](#). A través d'aquestes lleis s'estableix el marc de deures i obligacions dins de l'àmbit educatiu, en aquest cas els apartats a subratllar són el Títol III i V, mitjançant els quals s'especifiquen les funcions del professorat i els òrgans col·legiats i de coordinació docent. L'equip docent com a tot treballador/a té uns drets i deures laborals ([Real Decreto Legislativo 2/2015](#)) sobre els quals

desenvolupen la seva activitat laboral i educativa, a través de la [Ley Orgánica 3/2020](#) s'estableixen les funcions i coordinacions del docent: (1) programació i ensenyament de les àrees i matèries curriculars; (2) avaluació del procés d'E-A; atenció tutorial a l'alumnat, suport en el seu procés educatiu i col·laboració amb les famílies; (3) orientació educativa i professional a l'alumnat; (4) participació en les activitats complementàries del centre i promoció d'aquestes; (5) contribució a les activitats del centre, desenvolupant un clima de respecte, tolerància, participació i llibertat entre l'alumnat; (6) coordinació amb tota la comunitat educativa; i, (7) formació i recerca per a la millora de la pràctica educativa.

En un marc més concret, influenciat per les lleis orgàniques, se situa la [Llei 12/2009](#), d'educació, sota la qual es regula el marc normatiu educatiu de l'estat català. Pel que fa a les funcions del professorat, aquestes són similars a les presentades, però a través de la Llei 12/2009 es fa èmfasi a la importància de vetllar pel tracte, consideració i respecte envers docència, i promoure el benestar i la salut laboral dels professionals educatius mitjançant formacions i programes de millora de les condicions laborals. Tanmateix, aquestes accions de millora de les condicions docents són objecte principal de la [Ley 4/2019](#), encara que aquesta circumscriu sota recursos de caràcter més administratiu que no emocionals o socials.

Finalment, cal entendre que el marc normatiu educatiu català com la societat estan en constant canvi i modificació, i l'última aplicació ha estat el [Decret 175/2022](#), d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica, generant una nova estructura de currículum i l'aplicació de sis vectors ((1) Currículum competencial, d'aprenentatge significatiu i funcional; (2) qualitat de l'educació lingüística; (3) universalitat i accessibilitat del currículum; (4) incorporació de la coeducació; (5) atenció al benestar emocional dels infants i joves; i (6) promoció d'una ciutadania democràtica, crítica i compresa i amb consciència global). Tot això, comporten canvis en l'acte educatiu i docent, i afavoreixen a l'aparició de la SB en les institucions educatives donada la sobrecàrrega de funcions i responsabilitats i la immediatesa de canvi.

4. Marc teòric

4.1. Síndrome de Burnout

4.1.1 Conceptualització de la síndrome de Burnout

La síndrome de Burnout (SB) o també coneguda com la síndrome del treballador/a cremat/da (STC) és definida inicialment per Freudenberger (1974), Maslach (1976), Pines i Aronson (1988). A través de diversos estudis aquesta ha acabat sent conceptualitzada com un fenomen psicològic, un estat d'esgotament i sensació de fracàs que ocorre com a resposta de la diversitat de factors estressants interpersonals crònics, la sobrecàrrega d'exigències i la manca de recursos personals en el lloc de treball, que sobrepassen la capacitat de la persona per afrontar-los (Muñoz i Otálvaro, 2012; Gallardo et al., 2019; Jovanović et al. 2021; Castañeda i Sánchez, 2022; Freire et al., 2023).

Altrament, la STC és una afecció que es presenta generalment en treballadors/es que es troben en contacte directe o donen un servei a altres persones, basant-se la seva tasca professional en un conjunt d'interrelacions i relacions interpersonals (Maslach & Leiter, 2016; Estrada et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021).

Finalment, cal destacar que encara que les definicions de la SB apareixen a finals del segle XX no és fins al segle XIX (a partir de l'any 2019 i entrant en vigor l'any 2022) que l'Organització Mundial de la Salut reconeix la síndrome com un «problema d'ocupació i desocupació». Aquest fet demostra la invisibilització social, científica i professional que radica en la societat actual, on encara existeixen molts països que no la reconeixen de manera oficial (Lastovkova et al., 2018; Méndez et al., 2020). Fins i tot, dins del marc normatiu espanyol i català hi ha una manca de reconeixement oficial d'aquesta com una malaltia professional.

4.1.2 La síndrome de Burnout un fenomen tridimensional

La SB és considerada com una síndrome tridimensional, on diversos estudis la caracteritzen a través de tres variables i dimensions claus que comporten l'aparició d'aquesta, sent aquests: (1) l'esgotament emocional; (2) la despersonalització; i, (3) la baixa realització personal (Ayuso, 2006; Skaalvik & Skaalvik, 2011; Muñoz i Otálvaro, 2012; Maslach & Leiter, 2016; Lastovkova et al., 2018; Gallardo et al., 2019; Soini et al., 2019; Méndez et al., 2020; Park i Shin, 2020; Estrada et al., 2021; Jovanović et al., 2021; Lindqvist et al., 2021; Castañeda i Sánchez, 2022; Freire et al., 2023; Valera et al., 2023).

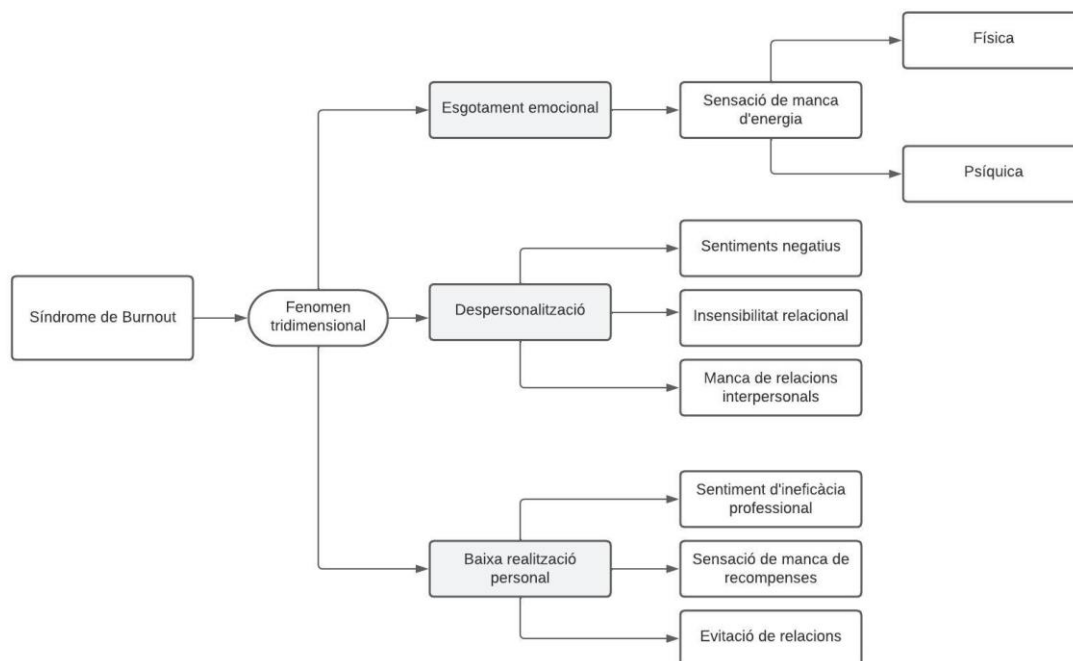
Pel que fa a l'esgotament emocional, aquest és comprés com el desgast, debilitació, fatiga i la sensació de manca d'energia (tant a escala física, psíquica com ambdues), influenciats sobretot per la càrrega de treball i l'experiència d'alts nivells d'estrès. Aquesta dimensió,

segons estudis previs (Jovanović et al. 2021) és la variable amb nivells més alts de Burnout, i per tant és una dimensió amb factors claus per a l'aparició de la síndrome de Burnout.

La despersonalització fa referència a sentiments negatius, cíncics i d'insensibilitat relacionats amb el treball i les relacions interpersonals en els centres on es desenvolupa la tasca laboral.

Finalment, la baixa realització personal està relacionada amb un sentiment d'ineficàcia professional, manca de recompenses i una evitació de les relacions personals i professionals.

II-lustració 1. Tridimensionalitat de la síndrome de Burnout

Nota: Font d'elaboració pròpia.

4.1.3 Prevenció, detecció i intervenció

La SCT és una malaltia que es va desenvolupant gradualment i de manera progressiva, sent en molts casos imperceptible per a l'individu i l'organització en una primera instància. Fet que comporta dificultats en la detecció primària d'aquesta abans d'arribar a alts nivells de sobrecàrrega, frustració, ineficàcia i insensibilitat.

No obstant això, existeixen diverses tècniques i procediments per detectar la síndrome en els/les professionals. Els procediments més habituals per a l'avaluació són (Vega, 2006): les entrevistes estructurades; i les proves psicomètriques i qüestionaris com el *Maslach Burnout Inventory* (MBI), sent una de les eines d'avaluació i diagnòstic de la SB més emprades. L'MBI no és l'única eina d'estimació psicomètrica de la STC, ja que existeixen altres tècniques quantitatives de detecció com el Qüestionari per a l'Avaluació de la Síndrome d'Estar Cremat pel Treball en professionals de la salut (CESQT PS). No obstant això, l'MBI continua destacant com l'eina més utilitzada pels estudis relacionats amb aquesta síndrome. A través

d'aquest qüestionari es recullen 22 ítems que pretenen avaluar el grau d'esgotament emocional, despersonalització i la realització personal del i la professional que s'està avaluant.

Aquests instruments de detecció i avaluació pretenen identificar, detectar, avaluar i diagnosticar el grau de síndrome en el i la participant per posteriorment generar una cobertura de les seves necessitats personals, socials i organitzatives. Donat que la SB és una malaltia professional que no únicament afecta l'individu sinó també les seves relacions interpersonals i organitzacionals (Gallardo et al., 2019). En aquest sentit, les intervencions reactives i també de caràcter proactiu i preventiu circumscriuen en aspectes relacionats amb el personal professional afectat i les seves habilitats socials, de resiliència i estratègies d'afrontament envers l'estrès laboral; en recursos formatius i programes de gestió emocional; i en programes de generació de suport social i organitzacional en el centre de treball (Vega, 2006; Skaalvik & Skaalvik, 2011; Rodríguez-García et al., 2017; Jovanović et al., 2021; Lindqvist et al., 2021; Martínez et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021; Pavlidou et al., 2022).

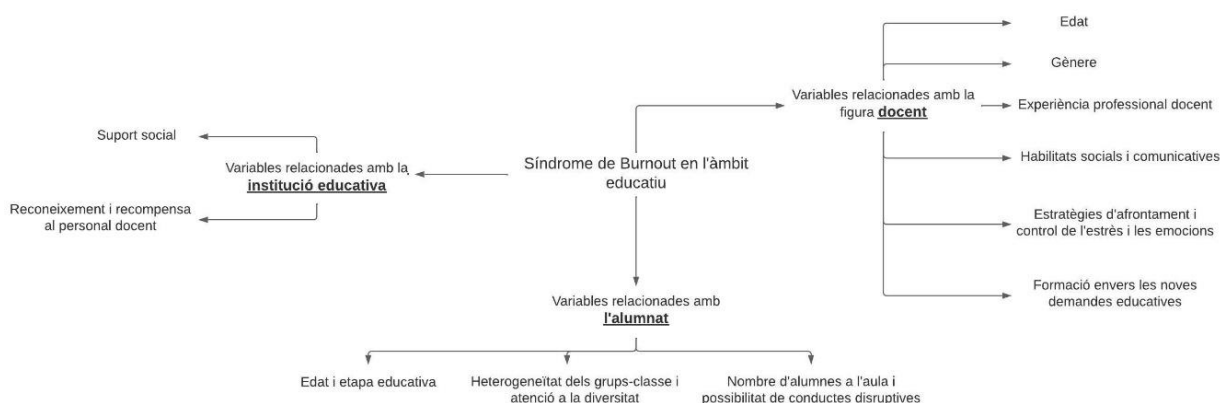
4.2 La síndrome de Burnout en l'àmbit educatiu

La tasca docent els darrers anys ha estat subjecte a multiplicitat de canvis, reptes, reformes educatives i innovacions que han generat un augment de demandes, obligacions, exigències i responsabilitats docents (Pinel-Martínez et al., 2019; Park i Shin, 2020; Martínez et al., 2021; Charria et al., 2022; Valera et al., 2023). Alhora, aquest fet ha comportat la diversificació del rol docent i de la docència, entenent tasca docent com allò quelcom va més enllà de l'acte docent instructiu dins l'aula ordinària (Estrada et al., 2021).

Tot això, ha deixat a la pràctica docent en unes condicions òptimes per a l'aparició i desenvolupament la SB (Fong et al., 2021; Martínez et al., 2021; Izquierdo et al., 2021; Charria et al., 2022) motivades per una alta demanda d'immediatesa i sobrecàrrega laboral.

Tanmateix, aquesta síndrome en els i les professionals de la docència es produeix com a resultat de diversos factors contextuais i personals que interactuen entre si (Ferradás et al., 2019). Per aquest motiu, també es comprenen com a variables condicionants de l'aparició de la SB – a banda de l'esgotament emocional, la despersonalització i la baixa realització personal – aquelles relacionades amb el docent; l'alumnat; i l'organització educativa.

II-Il·lustració 2. La síndrome de Burnout en l'àmbit educatiu

Nota: Font d'elaboració pròpia.

4.2.1 El Burnout i el personal docent

Les variables relacionades amb el/la docent s'emmarquen sobretot en factors de caràcter sociodemogràfic i personal del professorat, i per tant vinculats amb aspectes com: l'edat, el gènere; l'experiència docent; les habilitats socials i les estratègies d'afrontament docent; i la formació envers les noves demandes educatives.

Pel que fa a l'edat i l'experiència professional, s'ha identificat – a través d'estudis previs – que aquell professorat amb més experiència i major edat tenen més habilitats i capacitats per afrontar les situacions educatives i laborals, i per tant obtenen un menor nivell de SB (Skaalvik & Skaalvik, 2011; Rodríguez-García et al., 2017; Pinel-Martínez et al., 2019; Park i Shin, 2020; Fong et al., 2021; Martínez et al., 2021). A diferència, el nou professorat o amb menor experiència i edat tenen tendència a presentar símptomes de malestar docent (Ferradás et al., 2019; Gallardo et al., 2019; Fong et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021).

En el cas del gènere, no hi ha resultats d'estudis anteriors definitoris, però existeix una major representació de la SB en el gènere femení, encara que destaca una alta representació de despersonalització en el professorat masculí (Skaalvik & Skaalvik, 2011; Rodríguez-García et al., 2017; Pinel-Martínez et al., 2019; Park i Shin, 2020; Fong et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021).

Altrament, aquesta síndrome ve precedida per factors contextuals, laborals i personals, i per tant les habilitats socials, comunicatives i personals del professorat, i els seus recursos i estratègies d'afrontament envers les dificultats i noves demandes també poden generar avantatges o desavantatges en el cos docent i en l'aparició de la SB. Segons la literatura cercada, l'equip docent que presenta majors habilitats socials i estratègies de resiliència i control de l'estrès són més propers a no generar símptomes de malestar professional

(Rodríguez-García et al., 2017; Lindqvist et al., 2021; Martínez et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021; Pavlidou et al., 2022). Per aquest motiu, és clau generar espais de formació i d'E-A docent envers estratègies d'afrontament a la realitat i nova demanda educativa.

4.2.2 La síndrome de Burnout i l'alumnat

L'alumnat també destaca entre les variables que influeixen l'aparició de la SB. Un dels factors que diversos autors subratllen són les relacions interpersonals entre els/les docents i els/les estudiants, relacions que poden afectar i generar un nivell d'esgotament del professorat (Soini et al., 2019; Saloviita i Pakarinen, 2021; Castañeda i Sánchez, 2022; Pavlidou et al., 2022) donada per l'alta càrrega emocional, social i personal implicada en el procés relacional.

D'altra banda, l'educació formal actual està en constant canvi amb la finalitat de generar espais de qualitat, inclusió i igualtat d'oportunitats. Aquest fet ha comportat que les aules ordinàries dels centres educatius catalans travessin fronteres i treballin sobre una realitat de pluralitat i diversitat. No obstant això, existent una percepció docent vinculada amb una manca de recursos i formació per fer front a la continuada adaptació educativa i a l'heterogeneïtat i diversitat de necessitats de l'alumnat (Pinel-Martínez et al., 2019; Saloviita i Pakarinen, 2021).

Tanmateix, altres estudis destaquen com a factors determinants per a la SB el nombre d'alumnes a l'aula i la possibilitat de generació de problemes de conducta a classe motivats, alhora, per una possible escassetat de recursos d'afrontament per part del professorat (Park i Shin, 2020; Fong et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021). Tot i això, també cal destacar que l'edat de l'alumnat i l'etapa educativa és clau (Gallardo et al., 2019; Park i Shin, 2020; Saloviita i Pakarinen, 2021), on s'ha demostrat que els/les mestres d'educació infantil i primària estaven menys exposats a nivells de SB que els/les mestres d'Educació Secundària Obligatòria, sent aquesta etapa característica pels diferents processos socials, acadèmics i personals pels quals transita l'alumnat i poden ser generadors de conductes disruptives a l'aula.

4.2.3 El Burnout i les variables relacionades amb la institució educativa

Els factors relacionats amb l'organització educativa i els centres educatius són també variables claus, donat que la SB no únicament afecta l'equip docent sinó també a la pràctica i comunitat educativa (Rodríguez et al., 2017; Méndez et al., 2020). En relació amb les variables vinculades amb l'organització i els centres educatius destaca el suport social com a factor predominant, donat que «el suport social és un recurs important que ajuda als docents a lidiar amb les demandes emocionals de l'ensenyament i tenen un impacte significatiu en el compromís d'aquests» (Jovanović et al., 2021, p.952). Diversos estudis manifesten la importància del suport social i les relacions interpersonals com a estratègies per combatre el malestar educatiu i les situacions estressants, i en contrapartida generar espais de benestar i satisfacció laboral, fomentant la il·lusió i el compromís docent (Rodríguez-García et al., 2017;

Soini et al., 2019; Park i Shin, 2020; Jovanović et al. 2021; Lindqvist et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021; Pavlidou et al., 2022; Sancho i Ortega, 2023; Valera et al., 2023).

4.2.4 Les conseqüències de la síndrome de Burnout

Les conseqüències que generen la síndrome de Burnout en el professorat no únicament afecten el benestar psicològic i físic de l'individu que les pateix (Muñoz i Otálvaro, 2012; Maslach & Leiter, 2016; Méndez et al., 2020; Park i Shin, 2020; Saloviita i Pakarinen, 2021; Freire et al., 2023), sinó que també afecta l'esfera educativa on desenvolupa la seva tasca. En una primera instància, diversos autors destaquen com a conseqüència directa de la SB, l'augment d'absentisme i l'abandó de la tasca docent (Muñoz i Otálvaro, 2012; Maslach & Leiter, 2016; Lastovkova et al. 2018; Saloviita i Pakarinen, 2021; Freire et al., 2023), sent alhora una de les conseqüències més tangibles d'aquesta malaltia professional. També destaca a conseqüència de la SB la insatisfacció laboral i la manca de motivació docent envers la pràctica professional que acaben desembocant en un baix desenvolupament laboral (Skaalvik & Skaalvik, 2011; Maslach & Leiter, 2016; Lastovkova et al. 2018; Park i Shin, 2020; Estrada et al., 2021; Lindqvist et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021; Sancho i Ortega, 2023). Aquest baix desenvolupament laboral, dona pas a una menor productivitat laboral, que en el sector educatiu es tradueix en una disminució de la qualitat educativa. Aquesta disminució de la qualitat pot estar relacionada amb dues conseqüències que subratllen estudis previs com són: l'impacte negatiu en les relacions interpersonals (Maslach & Leiter, 2016; Rodríguez et al., 2017; Gallardo et al., 2019); i la manca d'atenció a l'alumnat (Lastovkova et al. 2018; Pinel-Martínez et al., 2019; Estrada et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021; López et al., 2022; Freire et al., 2023). Comportant una disminució de la motivació i rendiment educatiu de l'alumnat, i per tant afectant l'acte educatiu i des d'on neixen molts programes i propostes de millora educativa. Així doncs, no únicament s'ha de posar el focus en l'alumnat sinó també en el professorat, donat que la tasca i rol docent afecta l'alumnat, a l'organització educativa i a la qualitat de tot acte educatiu.

4.3 Estudis sobre la temàtica

Els estudis relacionats amb l'objectiu general del present estudi, estableixen la creixent prevalença d'aquesta síndrome en el sector educatiu (Fong et al., 2021; Jovanović et al. 2021; Martínez et al., 2021; Izquierdo et al., 2021; Charria et al., 2022), fet que està comportant una alta preocupació envers la temàtica, deixant pas a multiplicitat d'estudis. No obstant això, encara existeix una invisibilització i una manca de reconeixement d'aquesta en alguns sectors, fent així necessari la recollida d'informació i divulgació d'estudis.

Tanmateix, aquesta investigació s'ha centrat a determinar els aspectes més significatius que contribueixen en l'aparició de la síndrome de Burnout en el professorat en actiu (O.E.1).

Estudis previs a aquest, han identificat una tridimensionalitat en la SB destacant tres dimensions: l'esgotament emocional, la despersonalització i la baixa realització personal (Ayuso, 2006; Skaalvik & Skaalvik, 2011; Muñoz i Otálvaro, 2012; Maslach & Leiter, 2016; Lastovkova et al., 2018; Gallardo et al., 2019; Soini et al., 2019; Méndez et al., 2020; Park i Shin, 2020; Estrada et al., 2021; Jovanović et al., 2021; Lindqvist et al., 2021; Castañeda i Sánchez, 2022; Freire et al., 2023; Valera et al., 2023). En l'àmbit educatiu, també destaquen altres variables relacionades amb la comunitat educativa sent aquestes: les variables relacionades amb la figura del docent; amb l'alumnat; i amb la institució educativa (Rodríguez-García et al., 2017; Pinel-Martínez et al., 2019; Fong et al., 2021; Martínez et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021; Pavlidou et al., 2022; Valera et al., 2023).

Tot això, desemboca en percepcions de malestar en el personal docent que acaben advocades a conseqüències que poden afectar la tasca docent i les intervencions didàctiques. Ambdós aspectes formen part de la finalitat del present estudi i informe de recerca, establint les percepcions del professorat en relació amb els motius més recurrents de la SB (O.E.2) i les possibles conseqüències en la seva tasca docent i intervencions didàctiques (O.E.3).

4.4. Aportació a la societat i a l'ètica professional

L'objectiu del present informe de recerca ha estat identificar l'existència de la síndrome de Burnout, les seves variables i percepcions en el professorat en actiu. Tal com s'ha exposat anteriorment, aquesta síndrome fa menys d'un any no era recollida dins de les malalties reconegudes per l'OMS i, fins i tot, en l'actualitat del marc normatiu explicitat encara existeix una manca de classificació d'aquesta com a malaltia professional – a banda de la creixent prevalença d'aquesta dins de l'esfera educativa i laboral (Gallardo et al., 2019; Jovanović et al., 2021). Des de la present investigació s'ha pretès atorgar importància al malestar docent i l'aparició de la SB en els centres educatius – observant-la com una malaltia que neix en un marc laboral i en un lloc de treball determinat, en aquest cas, educatiu – i identificar els aspectes més significatius que contribueixen a aquesta aparició. Tanmateix, aquesta recerca ha perseguit el reconeixement de la figura del docent dins del marc educatiu, emparaulant i cercant la detecció d'aquells factors que posen en risc la seva seguretat i salut en el lloc de treball. Aquest propòsit s'ha pogut correlacionar amb els objectius i la intencionalitat del Decret 183/200 i la Llei 12/2009 on se cerca una promoció del benestar i la millora de la salut laboral del professorat i dels professionals d'atenció educativa. A més, la comprensió dels factors relacionats amb la SB del professorat de les institucions educatives pot generar un augment en la satisfacció laboral d'aquests/es i dotar al sistema educatiu de major qualitat educativa dotada per la motivació docent (Saloviita i Pakarinen, 2021). I, en últim lloc, el present estudi ha pretès aportar a la societat i a la comunitat educativa una anàlisi de necessitats i una primera aproximació envers les necessitats i malestar docent per tal de fer un

plantejament futur de promoció i disseny de programes de prevenció, seguretat i salut en els espais docents.

D'altra banda, tota investigació científica, social i educativa circumscriu sota la base d'uns principis ètics i professionals vinculats amb un context cultural i una proposta d'interacció social (Ojeda i Quintero, 2007; Gagñay et al., 2020). El present estudi ha seguit les obligacions ètiques tant amb els subjectes d'investigació com amb la comunitat científica.

En el cas dels subjectes d'investigació, s'ha contemplat la norma ètica de participació voluntària i la generació d'un consentiment informat de participació i protecció, respectant també el dret a la no col·laboració dins la recerca per part de la mostra (Fàbregues et al., 2016). El consentiment informat esmentat formalitza la proposta i l'objecte d'estudi, fent conèixer al participant de l'objectiu de la recerca i de l'instrument aplicat, com també, dona garantia del dret d'estar informats dels resultats que s'obtinguin en conseqüència (Fàbregues et al., 2016). També, mitjançant el consentiment informat, el/la participant són conèxors/es del principi ètic d'anonimat i confidencialitat – sent la protecció d'identitat i dades uns dels principis bàsics.

En relació amb les obligacions amb la comunitat científica, l'estudi ha pretès seguir uns principis de fiabilitat, validesa i transparència de les dades aconseguides per tal de poder ser una font d'informació per a futurs estudis i actes dins del marc d'investigació educativa. Per poder atorgar fiabilitat, validesa i transparència a les dades exposades, segons Gagñay et al. (2020), és important: aplicar les normes de citació i referència en la presentació de l'informe; i, donar a conèixer els resultats de les dades obtingudes sense alterar-los, ni basar-se en judicis de valor propi, ni en una manifestació única d'aspectes positius. Per aquest motiu, el present informe ha mostrat les dificultats i limitacions desenvolupades en la realització de la recerca com també les oportunitats de millora i nous focus d'atenció possibles.

5. Plantejament del problema

Aquesta recerca s'ha circumscrit sota els paràmetres d'una societat altament canviant i competitiva que cerca el rigor, l'exigència i la innovació en l'àmbit laboral i en l'esfera educativa. Generant, alhora, una creixent prevalença de la SB entre l'equip de professionals de la docència, donada la promoció actual d'una nova agenda i currículum educatiu. Tot això, ha acabat afectant en les intervencions didàctiques, metodològiques i curriculars, i en l'estat i les condicions laborals, professionals i personals de l'equip docent (Estrada et al., 2021; Fong et al., 2021; Izquierdo et al., 2021; López et al., 2022; Manzur et al., 2022).

5.1. Objectius del treball

En relació amb els objectius de la present investigació, aquesta ha pretès principalment:

- **OG:** Identificar l'existència de Burnout, les seves variables i percepcions en el professorat en actiu.

Desglossat alhora a través dels següents tres objectius específics:

- **O.E.1.** Determinar els aspectes més significatius que contribueixen en l'aparició de la síndrome de Burnout en el professorat.
- **O.E.2.** Establir quines són les percepcions del professorat en relació amb els motius més recurrents que provoquen l'aparició de la síndrome de Burnout.
- **O.E.3.** Identificar si els signes de malestar docent relacionats amb les variables de Burnout afecten la tasca docent i les seves intervencions didàctiques.

5.2. Hipòtesi

Tanmateix, els objectius de l'estudi presentats en l'apartat anterior han tingut el propòsit de respondre a les preguntes motivadores d'aquesta recerca, sent aquestes:

- Els i les docents de l'educació formal presenten un nivell alt de Burnout?
- Quina/quines són les variables i aspectes que més afecten l'aparició de la síndrome de Burnout en els centres educatius?
- L'aparició de Burnout afecta en les intervencions didàctiques dels i les docents que la pateixen?

Les principals hipòtesis envers aquestes preguntes de recerca i objectius s'han situat en:

- Hi ha una existència de síndrome de Burnout (SB) en el professorat en actiu, predominant la variable d'esgotament emocional.
- Els signes de malestar docent relacionats amb les variables de la SB afecten la tasca docent i les intervencions didàctiques del professorat que les pateix, donat que aquesta síndrome contempla un esgotament emocional, una despersonalització i una baixa realització personal.

6. Marc metodològic

6.1 Disseny i tipus d'investigació

La selecció de la metodologia de recerca va pretendre donar resposta al principi de coherència (Meneses, 2018) seleccionat aquell mètode, tècnica, mostra i organització del treball de camp i anàlisi de dades, més adient per donar resposta als objectius de la investigació. En aquest cas, el disseny del present estudi ha estat de caràcter quantitatiu (empíric-analític i hipotètic deductiu), ex-post-facto i transversal.

L'estudi va partir de la formulació de dues hipòtesis relacionades amb els objectius de recerca, sent aquestes: l'existència de la síndrome de Burnout en el professorat en actiu, i per tant en l'àmbit educatiu docent; i, la creença que aquest malestar docent afecta la pràctica docent del personal que les pateix i també les seves intervencions didàctiques. Aquest mètode que s'inicia amb una hipòtesi i que posteriorment se cerca l'obtenció de dades que la refutin o l'aprovin o cerquin noves explicacions es coneix com a mètode hipotètic-deductiu. Aquest mètode alhora forma part de les metodologies d'investigació quantitativa i empíric-analítiques, de les quals existeixen tres tipus (Rodríguez-Gómez, 2018), i on el present informe es va centrar en una metodologia ex-post-facto. Aquesta metodologia d'investigació és una de les més utilitzades en educació, donat que parteix de l'estudi d'un fenomen que ja ha passat i, per tant, l'investigador no té control sobre les variables independents permeten així descriure la realitat, analitzar les relacions, categoritzar i organitzar les variables que configuren l'estudi (Rodríguez-Gómez, 2018). En aquest cas, la síndrome de Burnout és un fenomen existent en la societat actual i en el sistema educatiu i docent català (Fong et al., 2021; Jovanović et al., 2021; Martínez et al., 2021; Izquierdo et al., 2021; Charria et al., 2022). I on el present estudi ha tingut com a objectiu principal la identificació d'aquesta en una realitat educativa, analitzant les relacions de la SB amb la tasca docent i les intervencions didàctiques, com també categoritzant i organitzant les variables que contribueixen a la seva aparició i percepció d'aquesta per part dels professionals docents en actiu. Tanmateix, es va seleccionar aquesta metodologia donat per l'alta validesa externa que atorga a l'obtenció de dades i la no manipulació d'aquestes, sent extretes a partir d'un context natural no controlat per l'estudi.

En últim lloc, l'estudi ha circumscrit en una metodologia per enquestes donat que l'instrument i tècnica de recollida de dades va ser un qüestionari. I alhora també emmarcada en un estudi transversal, on la recollida d'informació es va dur a terme en un moment determinat i a un mateix grup d'individus, en aquest cas el personal docent en actiu.

6.2 Context

L'estudi s'ha contextualitzat en el camp de l'educació formal i la temàtica centrada en el desenvolupament professional docent. Més concretament el present estudi s'ha situat en la

realitat educativa, laboral i personal de l'equip docent en actiu de les institucions educatives catalanes, contemplant l'existència de la síndrome de Burnout (SB) en la tasca professional docent des de l'etapa infantil fins a la secundària post-obligatòria.

Pel que fa als centres educatius catalans on l'equip docent enquestat desenvolupava la seva tasca docent aquests han circumscrit en institucions educatives de caràcter públic, concertat i privat, on el focus grup d'investigació han estat els i les agents professionals docents en actiu d'aquestes institucions.

Encara que el mostreig del present estudi s'ha situat en una tècnica de la bola de neu o mostreig en cadena – a causa de la temporització de respostes i participació per aquest – el col·lectiu de docents enquestats/des es contextualitzen en el marc educatiu català. Així doncs, la mostra participant ha circumscrit sota una normativa educativa catalana (vegeu apartat 3) on els actuals centres educatius cerquen l'educació integral de l'alumnat i una figura docent acompanyant en aquest procés d'emparaulament, atenció a la diversitat i qualitat educativa per els/les estudiants.

6.3 Mostra i participants

La població participant del present estudi s'ha emmarcat en el personal docent en actiu de les institucions educatives catalanes, obtenint la participació total de 45 professionals de la docència que desenvolupen la seva pràctica docent en l'actualitat.

En relació amb les característiques sociodemogràfiques i generals dels participants (*vegeu Taula 1*) s'observà que el 40% de la mostra enquestada tenien entre 20-30 anys; el 24.4% se situaven entre els 30-40 anys; el 22.2% de la mostra tenien més de 50 anys; i el 13.3% restant se situaven entre els 40-50 anys. Quant al gènere la mostra enquestada s'identificaven amb un 80% en el gènere femení i en un 20% en el gènere masculí. Respecte a l'etapa d'escolarització on desenvolupaven la seva pràctica docent la majoria s'ubicaven en l'etapa d'Educació Secundària Obligatòria (40%), seguit de l'etapa d'Educació Primària (37.8%) i l'etapa d'Educació Infantil (15.6%) i finalment, amb un 6.7% en l'etapa d'Educació Secundària Post-Obligatòria. Quant a l'experiència professional com a docents la majoria se situaven en una experiència superior a 15 anys (33.3%), seguit d'una experiència professional entre 2-5 anys (28.9%), una experiència de 5-10 anys (15.6%), i, en darrer lloc amb un 11.1% se situaven aquell personal docent amb una experiència inferior a un any i entre 10-15 anys. Envers la tipologia de centre educatiu on desenvolupaven la tasca docent, la mostra participant desenvolupaven la seva tasca docent majoritàriament en centres educatius públics (46.7%), seguit de centres educatius concertats (42.2%) i, en darrer lloc, institucions educatives de caràcter privat (11.1%). Per acabar, en relació amb el temps d'estada i docència al centre educatiu on en l'actualitat desenvolupaven la seva tasca docent, la mostra

va circumscriure en: un 35.6% en una estada inferior a un any; amb un 26.7% entre els 2-5 anys; seguit d'un 20% en una estada superior als 15 anys; i, en darrer lloc, amb un 17.8% entre els 10-15 anys.

6.4 Instrument de recollida d'informació

L'instrument de recollida d'informació del present estudi ha estat un qüestionari elaborat *ad hoc*, digitalitzat mitjançant la plataforma de [Google Forms](#) – sent autoadministrat per la mostra participant –, i dividit en cinc blocs que han pretès donar resposta als objectius plantejats en el present estudi. Aquest instrument de recollida de dades també es pot observar a través del present informe ([vegeu Annex 10.1](#)), conjuntament amb la taula de dimensions, variables i indicadors de l'instrument d'investigació ([vegeu Annex 10.2](#)).

En una primera instància, el qüestionari ha presentat una introducció que ha permès a la mostra situar-se i contextualitzar la seva proposta de participació. A través de la introducció s'ha explicat una presentació sobre la responsable de l'estudi, el propòsit de la recerca i la finalitat del present instrument de recollida d'informació. Tot seguit, s'ha presentat l'estructura de l'instrument, exposant els cinc blocs de preguntes pels quals s'ha distribuït l'instrument i, en últim lloc, el temps que ocupa respondre tots aquests.

Seguidament, el personal docent participant ha autoritzat i donat el seu consentiment de participació – prèviament signat a través d'un document enviat per correu electrònic – per tal de poder accedir als diversos blocs de preguntes, declarant així el seu consentiment i voluntarietat a participar en aquest.

Pel que fa al Bloc I, aquest s'ha centrat en la recollida de dades sociodemogràfiques i generals dels i les participants de l'estudi, sent aquestes: l'edat; el gènere en el qual s'identifiquen; l'etapa d'escolarització on desenvolupen la pràctica docent; l'experiència professional com a docents; i en últim lloc, el temps d'estada al centre on imparteixen docència. A través d'aquest primer bloc s'ha pretès identificar aquelles variables sociodemogràfiques que poden influir en l'aparició de la síndrome de Burnout, garantint d'aquesta manera la resposta de l'objectiu general de l'estudi (OG) i l'O.E.1.

En el cas del Bloc II, aquest s'ha emmarcat sota la divulgació del qüestionari oficial de detecció de la síndrome de Burnout: *Maslach Burnout Inventory*. L'MBI és un qüestionari format per 22 ítems que pretén valorar el malestar del docent en tres subescales: (1) l'esgotament emocional, presentat a través de 9 ítems; (2), la despersonalització, situada en 5 ítems del bloc; i, en últim lloc, (3) la realització personal, sent qüestionada mitjançant 8 ítems. La resposta d'aquests ítems s'ha dut a terme a través d'una escala *Likert* de freqüència. Aquest bloc ha permès conèixer el grau d'existència de Burnout en el personal docent i les

dimensions i variables que més afecten i contribueixen a l'aparició d'aquesta. D'aquesta manera el segon bloc, ha garantit la cobertura i resposta de l'OG i l'O.E.1.

El Bloc III, també s'ha situat en una resposta als objectius esmentats anteriorment però en aquest cas donant resposta a les variables relacionades amb la SB dins del marc educatiu. I, per tant, en aquest apartat les tretze qüestions formulades han estat relacionades amb variables vinculades amb la figura del docent, l'alumnat i la institució educativa. Les respostes d'aquestes qüestions s'han donat a través d'una escala *Likert* d'acord.

Respecte al Bloc IV, aquest ha pretès donar resposta a dos objectius específics com són: l'O.E.2, establint les percepcions del professorat en relació amb els motius més recurrents que provoquen l'aparició de la síndrome de Burnout; i, l'O.E.3, identificant els si els signes de malestar docent relacionats amb les variables de Burnout afecten la tasca docent i les intervencions didàctiques d'aquests/es. Així doncs, el quart bloc de l'instrument de recollida d'informació ha circumscrit en quinze preguntes relacionades amb la percepció i conseqüències de la SB en la tasca docent i les intervencions didàctiques. Aquest apartat, igual que l'anterior, s'ha constituït a través d'una resposta d'escala *Likert* d'acord.

I, en últim lloc, el Bloc V s'ha centrat a atorgar un espai obert i de cloenda al personal docent participant de l'estudi, podent explicitar aquells aspectes o qüestions que no s'hagin tractat i que consideren cabdals per l'estudi i la temàtica d'aquest.

Finalment, per tal de donar validesa a l'instrument, aquest ha partit d'una divulgació d'un qüestionari oficial d'avaluació de la síndrome de Burnout (MBI) i una validació d'una experta de la Universitat Oberta de Catalunya per als altres blocs.

6.5 Estratègia de recollida de dades

Pel que fa al treball de camp i a la fase d'aplicació de l'estudi, aquest va tenir inici amb la selecció no aleatòria de la mostra, on un cop rebudes les dades de contacte es va començar tot un procés de comunicació telemàtica i virtual amb els i les participants de l'estudi. Aquest apropament es va realitzar via correu electrònic, a través del qual es va explicitar una presentació sobre la proposta de participació i l'entrega d'un consentiment informat de participació voluntària en l'estudi. Tot seguit, la mostra va rebre via telemàtica l'instrument de recollida d'informació sent aquest el qüestionari digitalitzat i autoadministrat, on en aquest s'explicava de manera detallada la finalitat de l'estudi, la distribució i durada d'aquest i la temporització per fer-lo. La comunicació quedava oberta per respondre dubtes i inquietuds del personal docent enquestat, com també per motivar a la participació en aquells/es que encara no havien respost al formulari en dies pròxims al tancament de temporització del qüestionari. Donat que el reclutament de participació en el centre educatiu triat no va donar

els fruits esperats, es va obrir la participació a través de la tècnica de la bola de neu i les fonts de contacte d'accés directe per part de la present investigadora, apropant l'estudi a centres educatius públics, concertats i privats catalans.

Tanmateix, abans de poder iniciar amb la realització del qüestionari, els i les participants es trobaven amb un consentiment informat de participació i protecció de les seves dades, garantint l'anonimat i privacitat de les seves respostes, consentiment que prèviament se'ls havia enviat per via electrònica en la primera presa de contacte.

En últim lloc, la seqüenciació de la fase d'aplicació de l'estudi – com també totes les anteriors i posteriors fases d'aquesta recerca – van quedar emmarcades i temporalitzades a través de l'elaboració d'un cronograma ([vegeu annex 10.3](#)).

6.6 Estratègia d'anàlisi

L'estratègia d'anàlisi de l'estudi s'ha basat en una estadística descriptiva de les dades quantitatives obtingudes i extretes a través del qüestionari prèviament implementat. Les dades extretes van estar recollides, distribuïdes en blocs de preguntes a través de la plataforma de *Google Forms*, per després ser codificades, categoritzades i analitzades a través del paquet de software de Microsoft Excel. Mitjançant aquest programa es va poder calcular la mitjana, mediana, la desviació estàndard, els valors mínims i màxims, i la moda per als Blocs II, III i IV de l'instrument i les seves subescales (presentades en una escala *Likert* de freqüències i d'acord). En el cas del Bloc I, també es va emprar el programa de Microsoft Excel permetent obtenir una freqüència i percentatge de participació d'acord amb les dades sociodemogràfiques presentades i també una correlació amb els resultats del Bloc II (vinculat amb el qüestionari oficial de detecció de la SB, l'MBI). Tanmateix, en el Bloc II, no únicament es van calcular els valors d'estadística descriptiva dels resultats sinó que també – a través de l'eina Excel – es van calcular els nivells de SB a través del recull de respostes presentades. En el cas del Bloc V, es van agrupar les respostes en relació amb el contingut presentat i on a través de l'eina Lucidchart es va elaborar un esquema d'aquestes.

D'altra banda, per atorgar validesa i fiabilitat als resultats i en conseqüència del present estudi, es va calcular l'alfa de Cronbach. Obtenint un valor de $\alpha = 0.9$ en l'instrument i l'anàlisi de resultat d'aquests, excepte en el Bloc III que aquest se situa en un valor de confiabilitat de $\alpha = 0.8$. Així doncs, els resultats obtinguts i posteriorment presentats s'han situat en una escala de fiabilitat de confiabilitat i pròxima al valor alfa.

Aquesta fase del procés va ser clau donada la importància de l'obtenció de resultats per a la verificació d'objectius, resolució d'hipòtesis i preguntes de recerca, i per les conclusions i discussions posteriors.

7. Anàlisi de resultats

7.1 Resultats del qüestionari

Els diferents blocs i respostes de l'instrument de recollida de dades van ser analitzats per identificar l'existència de Burnout, les seves variables i percepcions en el professorat en actiu. Totes aquestes respostes van quedar circumscrites a través d'una mostra representada mitjançant la taula 1 corresponent a les preguntes emmarcades en el Bloc I, dades sociodemogràfiques.

Taula 1. Dades sociodemogràfiques sobre els i les docents participants de l'estudi (N=45)

		Frequència	Percentatge
Edat	De 20 a 30 anys	18	40%
	De 30 a 40 anys	11	24.4%
	De 40 a 50 anys	6	13.3%
	Més de 50 anys	10	22.2%
Gènere	Masculí	9	20%
	Femení	36	80%
Etapas d'escolarització on desenvolupa la pràctica docent	Educació Infantil	7	15.6%
	Educació Primària	17	37.8%
	Educació Secundària Obligatòria	18	40%
	Educació Secundària Post-Obligatòria	3	6.7%
Experiència professional docent	Menys d'un any	5	11.1%
	De 2 a 5 anys	13	28.9%
	De 5 a 10 anys	7	15.6%
	De 10 a 15 anys	5	11.1%
	Més de 15 anys	15	33.3%
Tipologia de centre educatiu on desenvolupa la tasca docent	Públic	21	46.7%
	Concertat	19	42.2%
	Privat	5	11.1%
Temps d'estada i docència al centre educatiu actual	Menys d'un any	16	35.6%
	De 2 a 5 anys	12	26.7%
	De 10 a 15 anys	8	17.8%
	Més de 15 anys	9	20%

Nota: Font d'elaboració pròpia.

Resultats Bloc II

Pel que fa al bloc II, els i les participants de l'estudi van respondre a 22 ítems del qüestionari oficial de detecció de la síndrome de Burnout (MBI) distribuïts en tres subescales: esgotament emocional (>26), despersonalització (>9) i baixa realització personal (<34).

Les taules 2 i 3 van recollir els resultats relacionat amb l'estadística descriptiva del Bloc II mostrant el nombre de respostes (N), la mediana, la mitjana (M), la desviació estàndard (DE), els valors mínim i màxim, i la moda de les respostes obtingudes per cada subescala.

Taula 2. Estadístiques descriptives del MBI en el grup de docents participants de l'estudi (Bloc II)

	Pregunta/ítem	N	Mediana	M	DE	Mín.	Màx.	Moda
Esgotament emocional	1. Em sento emocionalment esgotat/da pel meu treball.	45	2	2.6	1.7	0	6	1
	2. Em sento cansat/da al final de la jornada de treball.	45	3	3.1	1.8	0	6	1
	3. Quan m'aixeco al matí i m'enfronto a una altra jornada de treball, em sento fatigat/da	45	1	1.8	1.5	0	5	1
	6. Sento que treballar tot el dia amb alumnes/as, suposa un gran esforç i em cansa.	45	1	2.2	2.1	0	6	1
	8. Sento que el meu treball m'està desgastant. Em sento cremat pel meu treball.	45	1	1.6	1.6	0	6	1
	13. Em sento frustrat/da en el meu treball.	45	1	1.5	1.5	0	6	0
	14. Crec que treballo massa.	45	2	2.6	1.9	0	6	1
	16. Treballar directament amb alumnes/as em produeix estrès.	45	1	1.2	1.6	0	6	0
Despersonalització	20. Em sento acabat/da en el meu treball, al límit de les meves possibilitats.	45	1	1.2	1.5	0	5	0
	5. Crec que estic tractant a alguns/es alumnes/as com si fossin objectes impersonals.	45	0	0.6	1.2	0	5	0
	10. M'he tornat més insensible amb la gent des que exerceixo la professió docent.	45	0	0.7	1.3	0	5	0
	11. Penso que aquesta feina m'està endurint emocionalment.	45	1	1.9	1.6	0	5	3
	15. No em preocupa realment el que els ocorri a alguns dels meus alumnes/as.	45	0	0.8	1.7	0	6	0
	22. Crec que els alumnes/as em culpen d'alguns dels seus problemes.	45	0	0.8	1.4	0	6	0
Baixa realització personal	4. Tinc facilitat per comprendre com se senten els meus alumnes/as.	45	5	4.2	1.6	1	6	6
	7. Crec que tracto amb molta eficàcia els problemes dels meus alumnes/as.	45	4	3.6	1.6	1	6	5
	9. Crec que amb el meu treball estic influïnt positivament en la vida dels meus alumnes/as.	45	5	4.0	1.8	0	6	5
	12. Em sento amb molta energia en el meu treball.	45	3	3.2	1.7	0	6	2
	17. Sento que puc crear amb facilitat un clima agradable amb els meus alumnes/as.	45	5	4.0	1.9	0	6	5
	18. Em sento motivat després de treballar en contacte amb alumnes/as.	45	5	3.9	1.8	0	6	5
	19. Crec que aconsegueixo moltes coses valuoses en aquest treball.	45	5	4.1	1.8	0	6	5
21. En el meu treball tracto els problemes emocionalment amb molta calma.	45	3	3.3	1.9	0	6	1	

Nota: Font d'elaboració pròpia.

A través de la taula s'observa com tota la mostra (N = 45) va respondre tot el bloc de preguntes, i on en totes les qüestions els i les enquestades superen una desviació estàndard ≥ 1.2 , presentant així un grau de dispersió en les respostes. Sobretot s'observà un alt grau de dispersió en l'ítem 6 (DE = 2.1) continuat amb una desviació estàndard de 1.9 en els ítems 14, 17 i 21, i una DE = 1.8 en els ítems 2, 9, 18 i 19. En relació amb les mitjanes, en el cas de l'esgotament emocional aquelles que situaven entre les més freqüents han estat: l'ítem 2 relacionat amb l'esgotament al final de la jornada laboral (M = 3.1), seguides de la creença de treballar massa (ítem 14; M = 2.6) i l'esgotament emocional pel treball (ítem 1; M = 2.6). I per acabar, amb una desviació estàndard de 2.1 i una M = 2.2, destaca l'esgotament i la sensació d'esforç docent envers el treball diari amb l'alumnat (ítem 6). Quant a la despersonalització, els valors obtinguts presentaven una freqüència baixa, situant-se en una $M \leq 1$. No obstant això, l'afirmació amb una mitjana de freqüència més elevada i una moda que se situa en un valor diferent de 0 ha sigut l'ítem 11 (M = 1.9; Moda = 3) vinculat amb l'enduriment emocional per la pràctica docent. Tanmateix, l'ítem amb una dispersió de les respostes i un grau de desacord entre els i les participants envers les respostes donades ha estat l'ítem 15 (DE = 1.7), relacionat amb la manca de preocupació envers allò quelcom els ocorri a alguns alumnes/as. Respecte a la subescala de la baixa realització personal, les mitjanes més baixes s'han emmarcat en aquelles associades amb l'energia a la feina (ítem 12; M = 3.2) i la calma emocional enfront dels conflictes i la resolució d'aquests (ítem 21; M = 3.3). Altrament, ambdós ítems destaquen entre els valors més baixos en la moda de resultats, on l'ítem 21 se situa en una moda ubicada en l'1, tenint aquesta afirmació una baixa freqüència en la realitat educativa i laboral docent, i l'ítem 12 una moda de 2.

Taula 3. Estadístiques descriptives del MBI en el personal docent participant de l'estudi (Bloc II)

	N	Mediana	M	DE	Mín.	Màx.	Moda
Esgotament emocional	45	15	17.6	1.8	1	47	12
Despersonalització	45	4	4.8	1.5	0	13	1
Baixa realització personal	45	35	30.5	1.8	8	48	39

Nota: Font d'elaboració pròpia.

Per mitjà de la Taula 3 s'assenyalen els valors mitjans per agrupació de les subescales del MBI, on l'esgotament emocional s'ha situat en un 17.6 (<26), però amb un grau de desviació estàndard d'un 1.8 i un valor màxim de 47 (>26). En el cas de la despersonalització M = 4.8 (<9), amb una dispersió de les respostes superiors a 1 (DE = 1.5) i un valor màxim de 13 (>9). En últim lloc, quant a la baixa realització personal aquesta se situa en una mitjana de 30.5 (<34), una desviació estàndard de 1.8 i un valor mínim situat en el 8 (<34) i un valor màxim situat en el 48 (>34).

Tot seguit, a través de la Taula 4 es vinculen les subescales amb el nivell i grau d'existència de Burnout distribuïts entre: grau alt de SB; nivell mitjà de Burnout; i baix nivell de SB en els enquestats.

Taula 4. Nivell de Burnout en les dimensions del MBI en el professorat participant de l'estudi (Bloc II)

	Nivells de SB		
	Baix	Mig	Alt
Esgotament emocional	60%	17.78%	22.22%
Despersonalització	60%	28.89%	11.11%
Baixa realització personal	26.67%	31.11%	42.22%

Nota: Font d'elaboració pròpia.

Pel que fa a l'esgotament emocional aquest predomina en un baix nivell de Burnout amb un 60%, seguit en contraposició d'un 22.22% d'alta presència d'esgotament emocional en la mostra participant de l'estudi. En el cas de la despersonalització, el grau de Burnout se situa sobretot en una escala de baixa presència (60%) i en segona posició amb un 28.89% en un grau mitjà. Finalment, la dimensió de baixa realització personal destaca com a variable amb un alt grau de presència i generació de SB en el personal docent en actiu enquestat, situant-se en un alt Burnout amb un 42.22%, seguit d'un 31.11% en un nivell mitjà de SB.

Resultats Bloc I i II

Els resultats del Bloc I, vinculat amb les dades sociodemogràfiques i els resultats del Bloc II es van correlacionar donant pas a la següent taula:

Taula 5. Nivell de Burnout en les dimensions del MBI relacionats amb les dades sociodemogràfiques de la mostra

		Nivells de SB		
		Baix	Mig	Alt
Edat	De 20 a 30 anys	2.22%	11.11%	26.67%
	De 30 a 40 anys	8.89%	4.44%	11.11%
	De 40 a 50 anys	2.22%	2.22%	8.89%
	Més de 50 anys	0%	4.44%	17.78%
Gènere	Masculí	6.67%	4.44%	8.89%
	Femení	6.67%	17.78%	55.56%
Etapa d'escolarització on desenvolupa la pràctica docent	Educació Infantil	20%	4.44%	11.11%
	Educació Primària	11.11%	8.89%	17.78%
	Educació Secundària Obligatòria	2.22%	8.89%	28.89%
	Educació Secundària Post-obligatòria	0%	0%	6.67%
Experiència professional docent	Menys d'un any	0%	0%	11.11%
	De 2 a 5 anys	2.22%	11.11%	15.56%
	De 5 a 10 anys	6.67%	2.22%	6.67%
	De 10 a 15 anys	2.22%	2.22%	6.67%
	Més de 15 anys	2.22%	6.67%	24.44%
Tipologia de centre educatiu on desenvolupa la tasca docent	Públic	6.67%	11.11%	28.89%
	Concertat	6.67%	11.11%	24.44%
	Privat	0%	0%	11.11%
Temps d'estada i docència al centre educatiu actual	Menys d'un any	6.67%	6.67%	20%
	De 2 a 5 anys	4.44%	6.67%	17.78%
	De 10 a 15 anys	2.22%	4.44%	11.11%
	Més de 15 anys	0%	4.44%	15.56%

Nota: Font d'elaboració pròpia.

La Taula 5 relaciona el nivell de Burnout obtingut en les dimensions de l'MBI amb les dades sociodemogràfiques presentades en el Bloc I. Pel que fa a la variable de l'edat, s'observà una alta existència de SB sobretot entre les edats compreses entre els 20-30 anys (26.67%) seguit d'un 17.78% en aquells/es participants que superaven els 50 anys. En contraposició, la mostra que se situava entre els 30-40 anys tenen un nivell predominant emmarcat en un baix grau de SB amb un 8.89%. En el cas del gènere, s'observà un alt grau de SB en el gènere femení amb un 55.56%. No obstant això, en relació amb la prevalença d'una baixa presència de SB no existeix un resultat clar, donat que tant el gènere femí com masculí presenten un 6.67%. Quant a l'etapa d'escolarització on la mostra desenvolupa la tasca docent s'identifica un alt grau de Burnout amb un 28.89% en l'Educació Secundària Obligatòria, seguida amb un 17.78% en l'Educació Primària. Pel que fa a un nivell baix de SB destaca amb un 20% l'Educació Infantil. En relació amb l'experiència professional, predomina un alt grau de Burnout entre la mostra participant emmarcada en més de 15 anys d'experiència professional (24.44%), seguits per aquells/es que disposen d'una experiència professional situada entre els 2 i 5 anys (15.56%) i una experiència menor a 1 any (11.11%). En contraposició, amb un 6.67% destaquen el personal docent amb una experiència d'entre 5 i 10 anys com aquella mostra amb un baix grau de presència de la SB. Quant a la tipologia de centre educatiu, s'identifica un alt grau de síndrome de Burnout en els centres públics (28.89%), seguit d'un 24.44% en els centres concertats, i amb un menor presència d'alt grau de SB en els centres de caràcter privat amb un 11.11%. En últim lloc, en relació amb el temps d'estada i docència en el centre actual on desenvolupaven la tasca docent la mostra, destaquen amb un alt grau

de SB aquells/es docents que tenen menys d'un any d'estada al centre actual (20%), seguit d'aquell personal docent que se situa entre els 2 i 5 anys d'estada i docència al centre actual (17.78%). No obstant això, en una baixa presència de Burnout també destaquen ambdues variables sociodemogràfiques.

Resultats Bloc III

Pel que fa al Bloc III, els i les participants de l'estudi van respondre a tretze preguntes que es formulaven relacionades amb les variables de la SB en l'àmbit educatiu, sent aquestes; les variables relacionades amb el/la docent; amb l'alumnat; i amb la institució educativa. Les respostes presentaven una escala *Likert* d'acord on les respostes circumscrites en l'acord (3 = d'acord i 4 = totalment d'acord) no es vinculaven amb símptomes i variables relacionades amb la SB en l'àmbit educatiu., mentre que les respostes situades en el desacord (1 = totalment en desacord i 2 = en desacord) sí que es vinculaven amb símptomes i variables relacionades amb la SB en l'àmbit educatiu. Els resultats de l'estadística descriptiva del Bloc III mostrant el nombre de respostes (N), la mediana, la mitjana (M), la desviació estàndard (DE), els valors mínim i màxim, i la moda, queden recollits a través de la Taula 6.

Taula 6. Variables que contribueixen a la SB en el grup de docents participants de l'estudi (Bloc III)

	Pregunta/ítem	N	Mediana	M	DE	Min.	Màx.	Moda
Variabls relacionades amb el/la docent	1. Crec que des del centre educatiu on treballa se'm forma per donar resposta a les noves demandes i reformes educatives.	45	2	2.4	1.0	1	4	2
	4. Davant moments d'estrès laboral, sé autogestionar i controlar les meves emocions.	45	3	2.9	0.8	1	4	3
	5. Em sento capacitada i formada davant la diversificació curricular i l'atenció a la diversitat.	45	2	2.5	0.9	1	4	2
	13. Considero que em relaciono des del tacte, la comunicació oberta i assertiva, i la bidireccionalitat amb tota la comunitat educativa.	45	3	3.3	0.7	1	4	3
Variabls relacionades amb l'alumnat	9. Sento que els/les alumnes reconeixen la meua tasca docent.	45	3	2.9	0.7	1	4	3
	10. Sento que a les meves classes predomina un clima de tranquil·litat, escolta activa, inclusió i respecte per part de tot i totes.	45	3	2.9	0.8	1	4	3
	11. Sento que a l'aula puc donar resposta a les necessitats de tot l'alumnat.	45	2	2.5	0.9	1	4	2
	12. Em sento igual de còmode treballant en gran grup com en petit grup a l'aula.	45	3	2.6	1.1	1	4	4
Variabls relacionades amb la institució educativa	2. Considero que mantinc una relació en xarxa amb el personal docent del centre.	45	3	3.0	0.8	1	4	3
	3. Davant un conflicte, sento que l'equip docent em donarà suport.	45	3	3.0	0.9	1	4	4
	6. Des de l'escola es faciliten espais pel benestar docent.	45	2	1.8	0.9	1	4	1
	7. Considero que l'equip directiu de l'escola es preocupa pel benestar de l'equip docent, i ens dona accés a un suport psicològic.	45	2	2.0	1.1	1	4	1
	8. Sento que es reconeix la meua tasca com a docent per part de l'equip directiu i el personal docent	45	3	2.8	1.0	1	4	3

Nota: Font d'elaboració pròpia.

A través de la taula s'observa com tota la mostra (N = 45) va respondre tot el Bloc de preguntes, i excepte algunes qüestions (1, 7, 8 i 12), els i les enquestades presentaven un grau d'acord similar en les respostes donat per una desviació estàndard ≤ 1.1 . En relació amb les mitjanes, en el cas de les variables relacionades amb el/la docent aquelles que se situaven amb un major grau de desacord han estat: la creença de rebre formació per part del centre educatiu envers les noves demandes i reformes educatives (ítem 1; M = 2.4; i Moda = 2); seguida d'una sensació de capacitat i formació envers la diversificació curricular i l'atenció a la diversitat (ítem 5; M = 2.5; i Moda = 2). Pel que fa a les variables relacionades amb l'alumnat, l'afirmació amb una mitjana amb major grau de desacord i una moda situada en el

valor 2 ha estat: la sensació de poder donar resposta a l'aula a les necessitats de tot l'alumnat (ítem 11; $M = 2.5$); seguit de la sensació d'igual comoditat treballant en gran grup com en petit grup a l'aula ($M = 2.6$). Respecte a les variables relacionades amb la institució educativa, les mitjanes més baixes – i per tant, en un alt grau de desacord – s'han emmarcat en aquelles associades amb la facilitació d'espais pel benestar docent des dels centres educatius (ítem 6; $M = 1.8$), seguit de la consideració de preocupació per part de l'equip docent envers el benestar de l'equip docent i l'accés a suport psicològic (ítem 7; $M = 2$). Tanmateix, aquesta és la variable on més destaca el desacord en les respostes als ítems generant una moda situada en el valor 1, corresponent aquest a una resposta totalment en desacord.

Resultats Bloc IV

En relació amb el Bloc IV, la mostra del present estudi va respondre a quinze qüestions relacionades amb les percepcions del personal docent envers els possibles motius d'aparició de la síndrome de Burnout i les conseqüències d'aquesta en la tasca docent i les intervencions didàctiques. Les respostes presentaven una escala *Likert* d'acord on les respostes circumscrites en l'acord (3 = d'acord i 4 = totalment d'acord) es vinculaven amb símptomes, percepcions i conseqüències relacionades amb la SB, mentre que les respostes situades en el desacord (1 = totalment en desacord i 2 = en desacord) no es vinculaven amb símptomes, percepcions i conseqüències relacionades amb la SB en l'àmbit educatiu.

Taula 7. Percepcions i conseqüències de la SB en la tasca docent i intervencions didàctiques en el grup de docents de l'estudi (Bloc IV)

	Pregunta/ítem	N	Mediana	M	DE	Min.	Màx.	Moda
Percepcions	8. Sento que tinc una sobrecàrrega de treball.	45	3	2.5	1.1	1	4	3
	9. La càrrega de treball afecta la meua vida privada i descans.	45	2	2.5	1.0	1	4	2
	13. Sento que em manquen recursos i formació per desenvolupar la meua tasca docent i això m'angoixa.	45	2	2.3	1.0	1	4	3
	14. He arribat a pensar que la meua feina i les accions educatives que realitzo no estan prou reconegudes.	45	2	2.3	1.1	1	4	1
	15. Les conductes disruptives reiterades de l'alumnat a l'aula em desgasten i em desmotiven com a docent.	45	2	2.5	0.9	1	4	2
Conseqüències	1. Hi ha dies que quan m'abexo al matí i penso en no anar a l'escola a treballar	45	2	1.9	0.9	1	4	1
	2. Arribo desmotivada a l'aula.	45	1	1.5	0.7	1	3	1
	3. Em sento esgotada, després de donar classes.	45	2	2.5	1.0	1	4	2
	4. Sento que no comunico a la resta de companys/es de l'escola les meves inquietuds i preocupacions en relació amb la feina.	45	2	2.0	1.0	1	4	1
	5. He pensat que la docència no és per mi.	45	2	1.8	0.9	1	4	1
	6. He pensat deixar la feina com a professional docent.	45	1	1.8	1.0	1	4	1
	7. Sento que els/les meus/ves companys/es de treball se senten més part de l'equip que jo. No em sento part de l'equip de professors/es.	45	1	1.7	0.9	1	4	1
	10. Crec que el meu malestar docent pot afectar el rendiment educatiu dels alumnes.	45	2	2.1	1.1	1	4	1
	11. Les activitats que plantejo a l'aula no arriben de motivar a l'alumnat, i això em frustra.	45	2	1.8	0.8	1	4	1
	12. Sento que he deixat de preocupar-me per aquells/es alumnes que no atenen a classe.	45	1	1.5	0.6	1	3	1

Nota: Font d'elaboració pròpia.

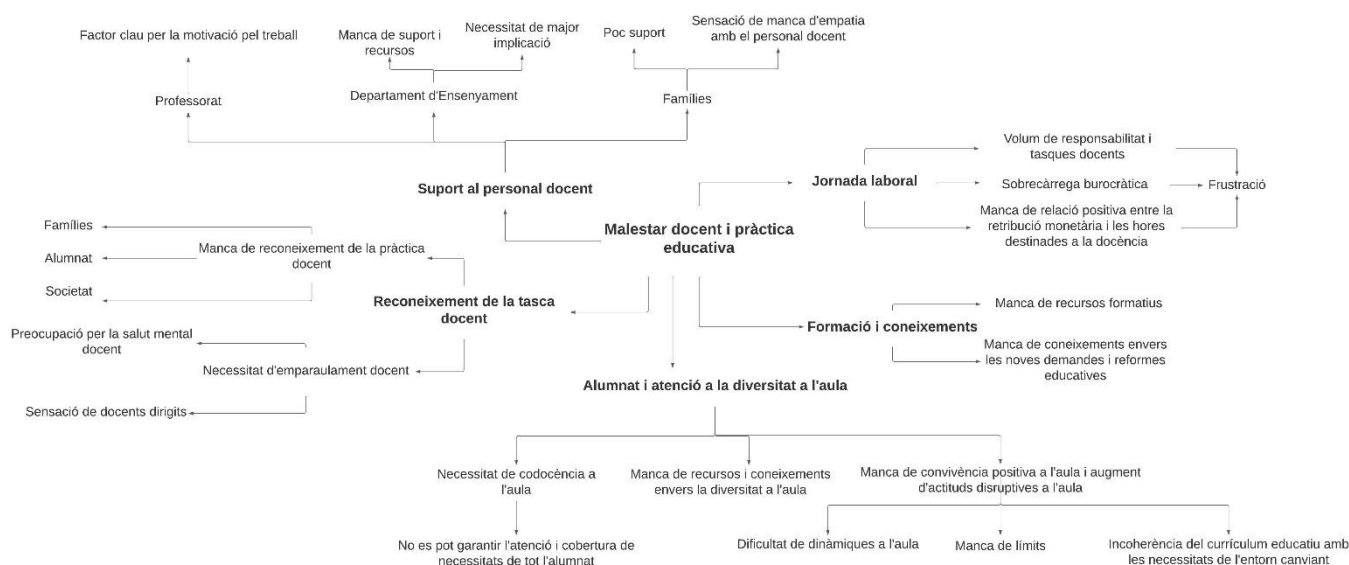
A través de la taula s'observa com tota la mostra ($N = 45$) va respondre tot el Bloc de preguntes, i excepte algunes qüestions (8, 10 i 14), el personal docent enquestat presentava un grau d'acord similar en les respostes donat per una desviació estàndard ≤ 1.1 . En relació amb les mitjanes, en el cas de les qüestions relacionades amb la percepció aquelles que se situaven en un grau d'acord més elevat han estat: la sensació de sobrecàrrega de treball (ítem

8; $M = 3$; i Moda = 3); continuada amb una $M = 2.5$, l'afectació de la càrrega de treball docent en el descans i la vida privada del professorat (ítem 9) i el desgast i desmotivació docent provocat per les conductes disruptives reiterades de l'alumnat. Tanmateix, amb una moda situada en un valor 3 d'acord va circumscriure la sensació d'angoixa envers la manca de recursos i formació per desenvolupar la tasca docent. Respecte a les conseqüències, cap de les respostes es van situar en una moda i mitjana superior o igual a 3 i 4 – sent aquests els valors d'acord vinculats amb la síndrome de Burnout. No obstant això, els valors més pròxims han estat: la sensació d'esgotament després de donar classes (ítem 3; $M = 2.5$), seguit de la creença que el malestar docent pot afectar el rendiment educatiu dels alumnes (ítem 10; $M = 2.1$, $DE = 1.1$ i un valor mínim d'1 i màxim de 4).

Resultats Bloc V

L'últim bloc de preguntes, el Bloc V, va circumscriure en una pregunta oberta, un espai obert i de cloenda al personal docent participant de l'estudi, on van poder explicitar aquells aspectes o qüestions que ells i elles consideraven rellevants relacionats amb el present estudi.

Il·lustració 3. Esquema del buidatge de respostes vinculat amb el malestar docent i la pràctica educativa

Nota: Font d'elaboració pròpia.

El Bloc V, representant d'un espai obert i de cloenda va estar contestat per $N = 35$, a diferència dels altres blocs que van ser resposos per la totalitat de la mostra participant $N = 45$. Dins d'aquestes respostes, $N = 11$ van explicitar la seva conformitat amb els aspectes que es formulaven a través de l'enquesta i no van proporcionar nous factors generadors de la SB. Mentre que la resta de participants ($N = 24$) van emmarcar la seva resposta dins de l'espai obert en relació amb els aspectes assenyalats a través de l'esquema del malestar docent i la pràctica educativa, sent: (1) una jornada laboral amb un alt volum de responsabilitats i tasques docents, una sobrecàrrega de burocràcies i una manca de relació entre la retribució monetària

i les hores de docència, generant un sentiment de frustració; (2) la formació i coneixements, on es va subratllar una manca de recursos formatius i de coneixements envers les noves demandes i reformes educatives; (3) l'alumnat i l'atenció a la diversitat on s'explicitava la necessitat de recursos formatius i curriculars coherents, la codocència a l'aula per poder atendre a la diversitat i necessitats individuals de l'alumnat com també van destacar la manca de convivència a l'aula i l'augment de les conductes disruptives; (4) el reconeixement de la tasca docent on la major part de la mostra participant va respondre que la figura docent no rebia un reconeixement per part de la societat i la comunitat educativa com també la necessitat d'emparaulament del col·lectiu, explicitant una sensació d'estar dirigits i una manca de preocupació envers la seva salut mental – tenint present també les conseqüències de la pandèmia viscuda; i, en últim lloc, (5) el suport social, on el personal docent va manifestar la manca de suport per part del Departament d'Ensenyament i les famílies, com també van fer èmfasi a la importància del suport per part del mateix equip de docents com a facilitador per combatre a l'SB.

7.2 Discussió

El present estudi ha analitzat l'existència de Burnout, les variables que contribueixen a la seva aparició i, les percepcions i conseqüències de la SB en el professorat en actiu.

Pel que fa a les variables sociodemogràfiques (Bloc I), els resultats han mostrat una alta existència de la síndrome de Burnout entre el personal docent emmarcat entre els 20 i 30 anys (26.67%), formant part del sector de professors/es de menor edat on segons altres estudis aquest col·lectiu destaca per tenir un alt grau de SB (Ferradás et al., 2019; Gallardo et al., 2019; Fong et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021). Segons Ayuso (2006), aquest col·lectiu docent presenten altes expectatives envers el treball i la conformació d'innovacions i millores en el sector educatiu, aspecte que poden potenciar l'aparició de la SB. Tanmateix, els resultats del present estudi també van evidenciar l'existència de Burnout en aquells/es docents participants amb una edat superior als 50 anys (17.78%). Aquesta afirmació destaca com un factor diferencial amb altres investigacions on s'exposen aquests professors/es com a professionals amb més habilitats i capacitats per afrontar les situacions educatives estressants (Skaalvik & Skaalvik, 2011; Rodríguez-García et al., 2017; Pinel-Martínez et al., 2019; Park i Shin, 2020; Fong et al., 2021; Martínez et al., 2021). Pel que fa al gènere, tant en aquesta investigació com en anteriors no es poden generalitzar les dades de prevalença segons el gènere (Skaalvik & Skaalvik, 2011; Rodríguez-García et al., 2017; Pinel-Martínez et al., 2019; Park i Shin, 2020; Fong et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021) donat que en l'estudi es van identificar un 80% dins del gènere femení. No obstant això, els resultats van mostrar un alt nivell en el gènere femení (56.56%), en contraposició a un grau mig-baix en el sector docent masculí. Respecte a l'etapa d'escolarització, l'Educació Secundària Obligatoria

(28.89%) va destacar com a etapa d'escolarització amb més professionals de l'educació amb SB, mentre que l'Educació Primària quedava en un segon lloc (17.78%). L'Educació Infantil (20%) destacava entre les etapes amb menor presència de col·lectius docents cremats. Aquest fet també s'ha manifestat en anteriors estudis els quals exposaven l'Educació Secundària Obligatòria com l'etapa amb major indicis de prevalença de la síndrome de Burnout (Gallardo et al., 2019; Park i Shin, 2020; Saloviita i Pakarinen, 2021), sent la etapa educativa i personal amb major nombre de transicions socials, personals i educatives. En relació amb l'experiència professional – com també va succeir en la variable d'edat – els i les docents amb una experiència superior als quinze anys (24,44%) mostraven més grau de Burnout que la resta de participants – factor diferencial amb estudis anteriors. No obstant això, en segona posició s'emmarcaven aquells/es amb una experiència d'entre 2-5 anys (15.56%), sent resultats similars a investigacions anteriors (Ferradás et al., 2019; Gallardo et al., 2019; Fong et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021), on aquells docents amb menor experiència destacaven com a subjectes més propers a desenvolupar la síndrome. Pel que fa als centres educatius amb més prevalença de la SB van destacar els centres educatius públics amb un 28.89%. Aquests resultats són similars a estudis previs, on les escoles i instituts educatius públics són considerats com a centres amb una alta presencialitat de la SB, donat per les altes càrregues de treball, les condicions de contractació i les avaluacions docents (Gallardo et al., 2019; Pinel-Martínez et al., 2019; Charria et al., 2022). En últim lloc, com a variable sociodemogràfica, el temps d'estada i docència no va presentar una anàlisi de resultats clar i diferencial. Donat que el col·lectiu amb major grau de SB van ser aquells/es amb menys d'un any d'estada al centre (20%), però també van ser el col·lectiu que va destacar en una baixa presència de Burnout (6.67%). Aquest fet pot estar relacionat amb els factors d'expectatives que cada docent presenta envers la pràctica educativa i la docència, com també en relació amb les capacitats i habilitats personals, professionals i de gestió emocional de cada docent, tal com expliciten estudis previs (Maslach & Leiter, 2016; Rodríguez-García et al., 2017; Rodríguez-Ramírez et al., 2017; Mearns i Cain, 2003 citats per Ferradás et al., 2019; Pinel-Martínez et al., 2019; Garcia i Gambarte, 2020, citats per Martínez et al., 2021; Jovanović et al., 2021; Lindqvist et al., 2021; Pavlidou et al., 2022; Valera et al., 2023) on l'aparició de la síndrome no depèn únicament de factors laborals sinó també d'elements personals.

En relació amb els resultats obtinguts a partir de l'MBI (Bloc II) es va evidenciar una alta dispersió en les respostes (on $DE \geq 1.2$), observant unes mitjanes totals per subescales inferiors als paràmetres estipulats pel *Maslach Burnout Inventory*. Però en contraposició 39 dels 45 participants enquestats mostraven un nivell de SB alt i mitjà, on el 40% presentaven esgotament emocional; el 40% despersonalització i el 73.33% presentaven una baixa realització personal. Pel que fa a les tres dimensions de la SB, a diferència d'estudis previs

(Jovanović et al. 2021) on la variable que més destacada era la dimensió d'esgotament emocional, a través d'aquest estudi s'ha manifestat un major grau de Burnout en la dimensió de la baixa realització personal (42.22%). No obstant això, dins de cada dimensió s'han vist afectats factors contribuïdors a l'aparició de la síndrome de Burnout en la tasca docent del col·lectiu enquestat. En el cas de l'esgotament emocional, van predominar aquells aspectes relacionats amb la sobrecàrrega laboral i la sensació d'esgotament emocional al final de la jornada de treball, on el desgast envers l'atenció a tot l'alumnat va ser un motiu subratllar per la mostra. Estudis previs també han assenyalat l'alt volum de responsabilitat docent i sobrecàrrega de treball com un dels factors més ocurrents per a l'aparició de la SB (Pinel-Martínez et al., 2019; Pavlidou et al., 2022). Com també, en el cas del desgast per l'alumnat cal recordar que la SB està reconeguda com un risc laboral en professions orientades a les persones, recursos humans, educació i sanitat (Maslach & Leiter, 2016). Quant als resultats de la despersonalització, la mostra no va presentar alts nivells d'aquesta dimensió, únicament va despuntar l'enduriment emocional en l'execució de l'exercici professional docent, sent alhora una conseqüència que afecta la seva tasca docent i les seves intervencions didàctiques. En últim lloc, la baixa realització personal – dimensió rellevant i amb major freqüència de Burnout en la mostra del present estudi – va circumscriure en factors relacionats amb la manca d'energia i la manca de treball dels problemes emocionals amb calma, on segons estudis anteriors les habilitats i estratègies d'afrontament i resiliència per combatre el malestar educatiu i les situacions estressants són claus per a la prevenció i superació de la SB (Rodríguez-García et al., 2017; Soini et al., 2019; Park i Shin, 2020; Jovanović et al. 2021; Lindqvist et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021; Pavlidou et al., 2022; Sanco i Ortega, 2023; Valera et al., 2023).

Respecte als resultats del Bloc III, es va evidenciar en el cas de les variables relacionades amb el docent que la manca de formació per donar resposta a les noves demandes i reformes educatives (sobretot relacionades amb la diversificació curricular i l'atenció a la diversitat en l'escola i l'aula) és un dels factors més predominants per generar l'aparició de la SB. Investigacions anteriors (Pinel-Martínez et al., 2019; Saloviita i Pakarinen, 2021). També van predominar aspectes relacionats amb l'atenció a la diversitat i les noves demandes com factors generadors de Burnout en el col·lectiu docent, vinculat alhora amb una necessitat de recursos i formació. En relació amb la variable vinculada amb l'alumnat, la mostra va manifestar una sensació de manca de cobertura envers les necessitats de tot l'alumnat i una major comoditat en el treball docent amb petit grup. Estudis previs van explicitar que els escenaris amb un alt nombre d'alumnes, d'heterogeneïtat i diversitat a l'aula i una escassetat de recursos per garantir la cobertura de necessitats poden ser una font generadora de l'aparició de la SB (Fong et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021). En últim lloc, la variable

relacionada amb la institució educativa va mostrar com el col·lectiu docent té la sensació d'una manca d'espais de benestar docent i de suport psicològic per part de l'organització educativa. Diversos estudis han manifestat la importància de generar espais de benestar i satisfacció laboral, fomentant la il·lusió i el compromís docent (Rodríguez-García et al., 2017; Soini et al., 2019; Park i Shin, 2020; Jovanović et al. 2021; Lindqvist et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021; Pavlidou et al., 2022; Sancho i Ortega, 2023; Valera et al., 2023).

Els resultats del Bloc IV, centrat en les percepcions de l'equip docent i les conseqüències d'aquesta síndrome, van evidenciar una alta percepció envers la sobrecàrrega de treball de la tasca docent i l'augment de les conductes disruptives a l'aula sent aquestes generadores d'esgotament, desmotivació i desgast del docent i afectant tant a la seva vida personal com professional. Segons estudis anteriors, la sobrecàrrega de treball contribueix a l'aparició de Burnout, on la manca de descans per recuperar-se i restablir un equilibri emocional pot afectar al benestar docent i en conseqüència a la generació de Burnout (Maslach & Leiter, 2016). On alhora, la funció docent és demandada per múltiples activitats dins i fora de la institució que el/la comporten a emprar temps i energia destinats al seu descans i recreació d'ells/es mateixes (Rodríguez Ramírez et al., 2017). Altrament, els resultats també mostraven l'angoixa docent envers la manca de recursos i formació per desenvolupar la tasca docent, on la manca de control i l'accés als recursos necessaris són factors potenciadors de la presència de Burnout (Maslach & Leiter, 2016). En últim lloc, el present estudi no ha destacat com a font de noves i possibles conseqüències didàctiques de la síndrome de Burnout – tal com altres estudis manifesten (Skaalvik & Skaalvik, 2011; Muñoz i Otálvaro, 2012; Maslach & Leiter, 2016; Lastovkova et al. 2018; Pinel-Martínez et al., 2019; Méndez et al., 2020; Park i Shin, 2020; Estrada et al., 2021; Lindqvist et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021; López et al., 2022; Freire et al., 2023). No obstant això, l'anàlisi de resultats identificava un esgotament docent després de la docència a l'aula i la sensació que el malestar docent pot afectar en el rendiment educatiu dels seus/ves alumnes. Aquestes conseqüències són similars a les plantejades per investigacions prèvies (Lastovkova et al. 2018; Pinel-Martínez et al., 2019; Estrada et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021; López et al., 2022; Freire et al., 2023).

En últim lloc, el Bloc V va evidenciar una manifestació del col·lectiu docent envers una manca de reconeixement d'aquests/es tant a escala social com educativa. Segons Maslach & Leiter (2016), el reconeixement i les recompenses insuficients augmenta la relació amb la síndrome de Burnout, relacionant aquesta amb un augment de la percepció d'ineficàcia i, per tant, generant una baixa realització personal – variable amb major freqüència en el present estudi. En aquesta línia, altres investigacions subratllen les queixes docents respecte a la manca de suport rebuda per part de l'administració i la comunitat educativa, sent aquests/es un factor clau per a la generació de la SB (Muñoz i Otálvaro, 2012; Rodríguez-Ramírez et al., 2017;

Méndez et al., 2020; Jovanović et al., 2021; Pavlidou et al., 2022). D'altra banda, el bloc V també va evidenciar tal com ho va fer el bloc III, una manca de formació i recursos docents en relació amb les noves demandes i reformes educatives i, sobretot, l'atenció a la diversitat a l'aula (Fong et al., 2021; Saloviita i Pakarinen, 2021). Altrament, el col·lectiu docent va explicitar la necessitat d'emparaulament de la figura docent, sentint-se dirigits, executors dels processos d'E-A i les noves reformes educatives, i emmudits pel sistema educatiu. Tot això, desemboca en una frustració al llarg de la jornada laboral on els docents van destacar: l'alta sobrecàrrega burocràtica; la multiplicitat de responsabilitats docents; i, el sentiment d'incoherència entre l'invertit (temps, dedicació, formació) en la pràctica docent i la retribució monetària i resultat final. Aquesta afirmació també va ser exposada per autors com Castañeda i Sánchez (2022) els quals explicitaven com a causes més comunes de la SB l'excés d'activitats de caràcter burocràtic i la devaluació del salari i de la professió docent.

En conclusió, els resultats van evidenciar una presència de SB en el personal docent en actiu enquestat sobretot en aquells/es docents de gènere femení, amb major experiència i edat. Seguits d'aquells/es amb menor edat i menys experiència, com també en els nous/noves als centres educatius (amb menys d'un any d'estada a la institució educativa). On en el cas dels centres educatius sobretot van destacar sobretot les institucions educatives públiques. Respecte a la tridimensionalitat de la SB (esgotament emocional, despersonalització i baixa realització personal), els resultats van evidenciar una alta presència en la dimensió de baixa realització personal. Tanmateix, a través de tots els blocs de l'instrument van destacar factors de la tridimensionalitat de la SB i de les variables d'aquesta en l'àmbit educatiu (relacionades amb el/la docent, l'alumnat i la institució educativa) com ara: la manca de recursos i formació; la manca de reconeixement social i educatiu; la manca d'emparaulament de la figura docent; la manca d'energia i la sensació d'esgotament emocional motivat per una sobrecàrrega laboral; i una sensació d'incapacitat de donar atenció a tot l'alumnat i la seva diversitat.

8. Conclusió i suggeriments

8.1 Conclusions de la investigació

El present estudi ha posat en el nucli de l'acció investigadora al personal docent i el benestar de la pràctica d'aquests/es pretenent identificar l'existència de Burnout, les seves variables i percepcions en el professorat en actiu i també responent a la pregunta situada en la portada del document d'investigació, sent aquesta: *Són els i les docents un col·lectiu cremat?* La investigació conclou amb la identificació de l'existència de Burnout en el personal docent en actiu participant de l'estudi, on 39 dels 45 participants de la recerca presentaven símptomes de malestar docent relacionats amb la SB en un grau alt i mitjà, i on únicament 6 participants no presentaven símptomes de Burnout o se situaven en un grau de baixa presència d'aquesta síndrome. Per tant, la resposta al títol a través de les evidències recollides en aquesta recerca, la resposta circumscriu en l'afirmació, on els i les docent són un col·lectiu cremat.

- **O.E.1: Determinar els aspectes més significatius que contribueixen en l'aparició de la síndrome de Burnout en el professorat.**

Pel que fa a l'O.E.1, l'estudi conclou amb l'evidència de variables com: la sobrecàrrega de treball i la manca d'energia després de la pràctica docent; la manca de recursos i formació envers les noves demandes i reformes educatives, conjunt amb una sensació d'incapacitat de donar atenció a tot l'alumnat i la seva diversitat; la manca de reconeixement de la figura docent i l'escassetat de suport per part de la comunitat educativa i del Departament d'Ensenyament. Altrament, en relació amb la tridimensionalitat del fenomen, l'estudi conclou assenyalant una alta freqüència de baixa realització personal entre els i les docents en actiu del sistema català, on els factors relacionats amb un sentiment d'ineficàcia professional, una manca de recompenses i un sentiment de baix reconeixement de la figura de l'educador/a han estat la clau i el motor del malestar d'una gran part de la mostra estudiada.

- **O.E.2: Establir quines són les percepcions del professorat en relació amb els motius més recurrents que provoquen l'aparició de la síndrome de Burnout.**

En relació amb l'O.E.2, l'estudi finalment assenjala com a motius més recurrents de l'aparició de la SB: les conductes disruptives a l'aula per part de l'alumnat, creant un clima de convivència negatiu; la manca de formació i recursos envers les noves demandes socials, educatives i personals que l'educació ha de garantir i cobrir; la diversificació del rol docent i la sobrecàrrega de treball, sobretot destaquen els aspectes burocràtics als quals el personal docent ha de respondre; i també, perceben com a possible motiu d'aparició de la SB la conciliació entre la pràctica professional i la vida privada del i la docent.

- **O.E.3: Identificar si els signes de malestar docent relacionats amb les variables de Burnout afecten la tasca docent i les seves intervencions didàctiques.**

En últim lloc, segons estudis previs investigats per a la generació del marc teòric es va observar que els signes de malestar docent relacionats amb la SB sí que afecten en la pràctica docent i les intervencions didàctiques de l'equip docent sent generadores de: absentisme; insatisfacció laboral; manca de motivació envers la pràctica; baixa relació interpersonal amb l'entorn educatiu; manca d'atenció a l'alumnat; manca de motivació de l'alumnat; i, disminució del rendiment educatiu de l'alumnat. A través d'aquest estudi s'ha evidenciat unes conseqüències relacionades amb un esgotament físic i emocional – manca d'energia – docent després de la pràctica educativa, com també un enduriment emocional i una creença de possible afectació en el rendiment educatiu de l'alumnat.

Així doncs, en resposta a les hipòtesis inicials plantejades. Es pot establir que la hipòtesi queda corroborada atès que hi ha una existència de Burnout en el professorat en actiu, però es refuta l'afirmació que la variable més predominant i amb major presència en el sistema educatiu és l'esgotament emocional. Donat que a través de l'estudi s'ha identificat una major freqüència de baixa realització personal. En relació amb la segona hipòtesis, vinculada amb les conseqüències de la SB en la tasca docent i les intervencions didàctiques, s'afirma que la SB afecta el professorat en actiu que les pateix on a través d'aquest estudi s'han manifestat sobretot conseqüències relacionades amb un esgotament, desgast i manca d'energia docent després de la pràctica educativa, com també un enduriment emocional enfront del sistema educatiu i una creença de possible afectació en el rendiment educatiu de l'alumnat.

8.2 Limitacions, suggeriments i propostes de millora

El present estudi d'investigació ha estat subjecte a diferents limitacions a tenir en compte. En una primera instància, encara que la recerca s'ha basat en un estudi de disseny empíric-analític, ex-post-facto (o no experimental) i transversal, on la validesa externa és elevada. Cal destacar l'existència d'una manca de representativitat de mostra, donada per l'homogeneïtat d'algunes variables sociodemogràfiques aspecte que pot atorgar una menor validesa externa dels resultats i una possible manca de generalització d'aquests. Tanmateix, l'estudi en un primer moment va ser proposat per identificar la realitat d'un centre educatiu català en concret, però donada la temporització per a la recollida de respostes, el mostreig es va obrir mitjançant la tècnica de la bola de neu. Aquest fet ha atorgat una limitació en la contextualització directa de l'entorn de cada centre educatiu i de la missió, visió i valors d'aquests envers la figura docent. Abans d'optar pel mostreig en cadena es va intentar accedir a un altre centre educatiu. No obstant això, l'accés a centres educatius va ser una limitació, donat que molts centres educatius on es va intentar contactar no van respondre a la petició de participació.

També, una limitació per a la participació de la mostra en l'estudi ha estat la temporització en la qual va circumscriure l'estudi, emmarcant-se en el final de tercer trimestre educatiu – és a dir, en la recta final educativa – com també van explicitar els/les docents interins en centres educatius públics, en la temporització d'estudi d'oposicions. Aquest fet ha generat que els i les docents participants no comptessin amb molt temps per respondre al qüestionari en qüestió donada la sobrecàrrega de tasques a emprar en la seva pràctica professional docent. No obstant això, la proposta de millora en aquest aspecte s'emmarcaria en dues propostes: d'una banda, un inici de contacte en el segon trimestre lectiu, deixant marge de participació en el col·lectiu docent com també un temps perquè el/la docent s'hagi establert dins l'esfera educativa; o, per una altra banda, un estudi longitudinal que mostres l'evolució de la presència de Burnout al llarg de tot un curs escolar, destacant aquells moments clau que propicien l'aparició d'aquesta.

D'altra banda, en relació amb les limitacions en l'instrument de recollida de dades, aquest presenta una errada en la formulació del *Google Forms*. On els i les participants de l'estudi no van poder respondre en la pregunta de Bloc I relacionada amb el temps d'estada i docència al centre actual, la possible resposta de 5-10 anys. Aquesta limitació en un futur es podria resoldre amb l'aplicació d'aquesta opció en el qüestionari.

Finalment, cal destacar que el qüestionari ha estat autoadministrat i la generalització d'algunes preguntes (sobretot en relació amb les possibles conseqüències de la SB) conformen una limitació, donat que no es pot predir amb precisió tots els elements que influeixen en el seu malestar i les possibles percepcions i conseqüències. Encara que aquesta limitació es va pretendre esbiaixar-la mitjançant el bloc V, generant un espai obert per als i les participants de l'estudi, però potser una entrevista amb els professionals i una observació directa en les escoles pot atorgar un anàlisi de resultats més representatius i menys esbiaixats.

8.3 Perspectiva de futur

Les limitacions presentades possibiliten una continuïtat d'aquest estudi, com també futures investigacions.

En relació amb les possibilitats de continuïtat d'aquesta recerca, una d'aquestes línies de continuïtat es circumscriu sota l'anàlisi de factors personals i contextuals d'una major mostra de col·lectiu docent, a més d'una participació de caràcter més heterogeni. Comportant així, una major representativitat, generalització de resultats i identificació de la síndrome de Burnout.

Tanmateix, en una línia de perspectiva futura de l'estudi es podria ampliar la investigació mitjançant la incorporació de noves tècniques i instruments de recollida de dades que dotessin de major triangulació la recerca. Com també, incorporar apartats més detallats de conseqüències i estratègies d'afrontament envers la SB, comprnent la SB en la seva totalitat.

Pel que a futures investigacions motivades per aquest estudi, d'una banda, es podria centrar en la conformació d'un programa de prevenció de la SB des de la universitat, formant als futurs docents donat que aquells/es docents nouvinguts/des als centres educatius, amb menor edat i experiència tenen més indicis a experimentar la síndrome de Burnout.

Tanmateix, a través d'aquest estudi també s'ha destacat una alta freqüència en el col·lectiu amb major edat i experiència professional. Per aquest motiu també es podria promocionar i generar programes de prevenció, de cobertura de necessitats i d'emparaulament d'aquells/es docents que potser presenten una manca de comprensió de la nova realitat i de les tècniques educatives emergents o d'altres necessitats d'un col·lectiu amb una llarga trajectòria professional.

En una línia d'investigació futura situada en un moment reactiu i no tant en una resposta proactiva com les anteriors, seria interessant l'aplicació de programes de detecció i afrontament del malestar docent un cop iniciada la pràctica educativa. Aquesta investigació pràctica pot dotar al sistema educatiu de eines per aplicar als centres tant a escala de detecció com d'estratègies d'afrontament de la SB en un marc altament canviant.

Però, sobretot aquest estudi conclou amb una perspectiva futura d'alta necessitat de continuïtat investigadora sobre la síndrome, perquè a banda del reconeixement oficial (CIE-11) encara és invisible laboralment i educativament, i encara la professió docent tal com explicitaven els i les participants de l'estudi necessiten un reconeixement i emparaulament per part de la societat i de la comunitat educativa i científica.

8.4 Consideracions finals

Són els i les docents un col·lectiu cremat? Sota aquesta pregunta i premissa s'iniciava el procés lector del present informe d'investigació. Arribat a aquest punt, després d'una lectura teòrica i d'anàlisi de resultats de la present investigació, es podria arribar a l'afirmació de la qüestió. És a dir, aquesta recerca ha mostrat com el marc laboral actual circumscriu sota una base de sobrecàrrega laboral i estrès, on els i les docents són un col·lectiu amb una alta prevalença a desenvolupar la síndrome de Burnout. Una síndrome que cada cop més està present en el sector educatiu, però que encara existeix una manca envers la seva visibilitat i el desenvolupament de plans i programes – tant caràcter proactiu com reactiu – relacionats amb la detecció, el suport i les estratègies d'afrontament envers la SB.

L'aparició de la síndrome de Burnout està caracteritzada per múltiples factors i variables donat que no és una síndrome aïllada d'elements sociodemogràfics, personals, organitzacionals i laborals, i es veu subjecte a factors personals, contextuals o d'estratègies d'afrontament. Per aquest motiu, sota aquest estudi es considera essencial entendre la importància de l'emparaulament i el reconeixement de tot el personal docent en els processos educatius i institucionals, garantint una cobertura real de cadascuna de les necessitats professionals i personals. Perquè cal recordar que la figura docent és l'eix vertebrador de tot sistema educatiu, però en l'actualitat molts professionals de la docència senten que no són reconeguts per la societat, ni per la comunitat educativa

Altrament, aquesta recerca ha destacat la manca de reconeixement i el sentiment d'estigmatització social, professional i educativa que molts/es docents perceben. On cal recordar que la figura docent és l'eix vertebrador de tot l'engranatge del sistema educatiu, i on la seva pràctica no pot quedar anestesiada sota una sobrecàrrega burocràtica, un emmudiment i una manca de recursos, formació i suport per part de l'administració.

Finalment, es conclou l'estudi assenyalant la importància de la figura de l'educador/a, la qual no ha de ser tractada com un aplicador/a de processos d'E-A, de noves reformes i innovacions educatives, sinó que ha de ser emparaulada i acollida amb tacte i responsabilitat. I on el sistema educatiu ha de començar a invertir en recursos, formacions i generació de suport emocional que faciliti, motivi i reconegui la importància de la pràctica docent en l'actualitat i en el futur del sistema educatiu català.

9. Referències bibliogràfiques

- Ayuso, J. (2006). Profesión docente y estrés laboral: una aproximación a los conceptos de estrés laboral y burnout. *Revista Iberoamericana de Educación (ISSN: 1681-5653)*.
- Castañeda-Santillán, L. L., i Sánchez-Macías, A. (2022). Satisfacción laboral y burnout en personal docente. *RETOS. Revista de Ciencias de la Administración y Economía*, 12(24), 230-246.
- Charria Ortiz, V. H., Romero-Caraballo, M. P., i Sarsosa-Prowesk, K. (2022). Bienestar laboral y condiciones de trabajo en docentes de primaria y secundaria. *CES Psicología*, 15(3), 63-80.
- Decret 183/2000, de 29 de maig, de regulació del Servei de Prevenció de Riscos Laborals del Departament d'Ensenyament
- Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica
- Estrada Araoz, E. G., Paredes Valverde, Y., i Quispe Herrera, R. (2021). El desgaste profesional y su relación con el desempeño de los docentes de educación básica regular. *Revista Universidad y Sociedad*, 13(4), 361-368.
- Fàbregues, S., Meneses, J., Rodríguez-Gómez, D. i Paré, M.H. (2016). *Técnicas de investigación social y educativa*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- Ferradás, M. D. M., Freire, C., García-Bértoa, A., Núñez, J. C., i Rodríguez, S. (2019). Teacher profiles of psychological capital and their relationship with burnout. *Sustainability*, 11(18), 5096.
- Freire, C., del Mar Ferradás, M., García-Bértoa, A., Núñez, J. C., i Valle, A. (2023). Perfiles docentes basados en su sintomatología de burnout: diferencias entre etapas educativas y relación con el funcionamiento psicológico adaptativo. *Revista de Psicodidáctica*, 28(1), 1-9.
- Fong, L. D. C. O., López, G. N., Victorica, K. I. V., i Guerrero, A. L. (2021). Síndrome de burnout. La multiplicidad de roles y su impacto en la labor docente. *Revista electrónica interuniversitaria de formación del profesorado*, 24(3), 203-219.
- Gagñay, L., Chicaiza, S., y Aguirre, J. (2020). Ética en la investigación científica. *Revista Imaginario Social*, 3(1).
- Gallardo-López, J. A., López-Noguero, F., i Gallardo-Vázquez, P. (2019). Análisis del síndrome de burnout en docentes de educación infantil, primaria y secundaria para su prevención y tratamiento. *Revista electrónica educare*, 23(2), 324-343.

- Herrero, Y., Pascual, M., i Reyes, M. G. (2019). *La vida en el centro: voces y relatos ecofeministas*. Libros en acción.
- Izquierdo, J. G. E., Peña, F. L. M., i Romero, J. F. G. (2021). El Síndrome Burnout y su efecto en el desempeño docente en tiempo de pandemia. *Polo del Conocimiento: Revista científico-profesional*, 6 (3), 670-679.
- Jovanović, V. R., Hinić, D., Džamonja-Ignjatović, T., Stamatović-Gajić, B., Gajić, T., i Mihajlović, G. (2021). Individual-psychological factors and perception of social support in burnout syndrome. *Vojnosanitetski pregled*, 78(9), 944-954.
- Lastovkova, A., Carder, M., Rasmussen, H. M., Sjoberg, L., De Groene, G. J., Sauni, R., ... i Pelclova, D. (2018). Burnout syndrome as an occupational disease in the European Union: an exploratory study. *Industrial health*, 56(2), 160-165.
- Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de prevención de Riesgos Laborales.
- Ley 4/2019, de 7 de marzo, de mejora de las condiciones para el desempeño de la docencia y la enseñanza en el ámbito de la educación no universitària
- Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación
- Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación
- Lindqvist, H., Weurlander, M., Wernerson, A., i Thornberg, R. (2021). Talk of teacher burnout among student teachers. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 65(7), 1266-1278.
- Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'Educació
- López Alfaro, P. A., Gallegos Araya, V., i Maureira Cabrera, Ó. (2022). Liderazgo distribuido y eficacia colectiva docente, factores preventivos del síndrome de burnout: Un estudio en el profesorado de escuelas primarias en Chile.
- Manzur-Vera, G., Rodriguez, C., Vargas, M., i Tapia, K. (2022). Reflexiones de pandemia en la educación superior: revisión teórica del estrés laboral en el rol docente. *Technological Innovations Journal*, 1(3), 60-75.
- Maslach, C. & Leiter, M. P. (2016). Understanding the burnout experience: recent research and its implications for psychiatry. *World Psychiatry*, 15(2), 103–111.
- Marcelo, C. i Vaillant, D. (2011). *Desarrollo profesional docente: ¿cómo se aprende a enseñar?* Narcea.

- Martínez, J. P., Morales, F. M., i Pérez, S. (2021). Burnout, Resilience, and COVID-19 among Teachers: Predictive Capacity of an Artificial Neural Network. *Applied Sciences*, 11(17), 8206.
- Méndez, I., Martínez-Ramón, J. P., Ruiz-Esteban, C., i García-Fernández, J. M. (2020). Latent profiles of burnout, self-esteem and depressive symptomatology among teachers. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(18), 6760.
- Meneses, J. (2018). El paper de la investigació científica en la intervenció educativa. A J. Meneses (Ed.). *Intervenció educativa basada en evidències científiques*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- Muñoz, C. F. M., i Otálvaro, C. M. C. (2012). Burnout docente y estrategias de afrontamiento en docentes de primaria y secundaria. *Revista Colombiana de Ciencias Sociales*, 3(2), 226-242.
- Ojeda, J., i Quintero, J. (2007). La ética en la investigación. *Telos: Revista de Estudios Interdisciplinarios en Ciencias Sociales*, 9(2), 345-357.
- Organización Mundial de la Salud (2022). CIE-11 para las estadísticas de mortalidad y morbilidad (CIE-11 EMM). Síndrome de desgaste ocupacional. Disponible en <https://icd.who.int/browse11/l-m/es#/http://id.who.int/icd/entity/129180281>
- Park, E. Y., i Shin, M. (2020). A meta-analysis of special education teachers' burnout. *SAGE Open*, 10(2).
- Pavlidou, K., Alevriadou, A., i Antoniou, A. S. (2022). Professional burnout in general and special education teachers: the role of interpersonal coping strategies. *European Journal of Special Needs Education*, 37(2), 191-205.
- Pinel-Martínez, C., Pérez-Fuentes, M. i Carrión-Martínez, J. (2019). Investigación sobre el burnout en docentes españoles: Una revisión sobre factores asociados e instrumentos de evaluación. *Bordón. Revista de Pedagogía*, 71(1), 115–131.
- Real Decreto Legislativo 2/2015, de 23 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores
- Real Decreto 257/2018, de 4 de mayo, por el que se modifica el Real Decreto 1299/2006, de 10 de noviembre, por el que se aprueba el cuadro de enfermedades profesionales en el sistema de la Seguridad Social y se establecen criterios para su notificación y registro.

- Rodríguez-García, A. M., Sola-Martínez, T., & Fernández-Cruz, M. (2017). Impacto del Burnout en el desarrollo profesional del profesorado universitario. Una revisión de la investigación. *Revista electrónica Interuniversitaria de formación del profesorado*, 20(3), 161-178.
- Rodríguez-Gómez, D (2018). El projecte d'investigació. A J. Meneses (Ed.). *Intervenció educativa basada en evidències científiques*. Universitat Oberta de Catalunya.
- Rodríguez Ramírez, J. A., Guevara Araiza, A., & Viramontes Anaya, E. (2017). Síndrome de burnout en docentes. *IE Revista de Investigación Educativa de la REDIECH*, 8(14), 45-67.
- Saloviita, T., & Pakarinen, E. (2021). Teacher burnout explained: Teacher, student and organisation level variables. *Teaching and Teacher Education*, 97, 103221.
- Sancho, F. V. N., i Ortega, M. M. P. (2023). Estados de ánimo de los docentes, una realidad invisible. *Aularia: Revista Digital de Comunicación*, 12(1), 69-74.
- Soini, T., Pietarinen, J., Pyhältö, K., Haverinen, K., Jindal-Snape, D., i Kontu, E. (2019). Special education teachers' experienced burnout and perceived fit with the professional community: A 5-year follow-up study. *British Educational Research Journal*, 45(3), 622-639.
- Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (2011). Teacher job satisfaction and motivation to leave the teaching profession: Relations with school context, feeling of belonging, and emotional exhaustion. *Teaching and Teacher Education*, 27(6), 1029–1038.
- Varela, J. J., Guzmán, P., Oriol, X., Romo, F., i Miranda, R. (2023). Bienestar, afectos y desgaste laboral de los profesores durante la pandemia en Chile. *Revista de Psicodidáctica*, 28(1), 10-18.
- Vega, M. F. (2006). NTP 705: Síndrome de estar quemado por el trabajo o "burnout" (II): consecuencias, evaluación y prevención.

10. Annexos

10.1 Instrument de recollida d'informació

Benvingut/da,

En una primera instància, em presento. Soc la Marta Pérez Balsera, responsable de l'estudi i estudiant de l'assignatura del **Treball Final de Màster de Psicopedagogia** en clau de Desenvolupament professional docent (TFM) de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC).

El present qüestionari pretén donar resposta a l'objectiu general de l'estudi, sent aquest: **identificar l'existència de Burnout, les seves variables i percepcions en el professorat en actiu**. Tanmateix, es vol analitzar i determinar els aspectes més significatius que contribueixen a l'aparició de la síndrome de Burnout (SB), les percepcions del professorat en relació amb aquestes i, en últim lloc, identificar si els signes de malestar docent relacionats amb les variables de la SB afecten la tasca docent i les seves intervencions didàctiques.

Pel que fa a l'estructura del qüestionari, aquesta està dividit en cinc blocs. El **primer bloc** fa referència a les **dades sociodemogràfiques**, obtenint una contextualització sobre el/la participant que respon al qüestionari. El **bloc II** circumscriu en un qüestionari oficial de detecció de la síndrome de Burnout de 22 ítems, sent aquest el **Maslach Burnout Inventory (MBI)**. A través d'aquest bloc es pretén identificar el grau d'existència de la síndrome de Burnout en el personal docent participant. Tot seguit, es dona pas al **bloc III**, el qual presenta tretze qüestions relacionades amb el **Burnout i l'àmbit educatiu**. El **bloc IV** pretén donar resposta mitjançant quinze preguntes a les **percepcions del professorat envers els motius de la SB i les possibles conseqüències en la tasca docent i intervencions didàctiques**. Finalment, el **bloc V** circumscriu en un **espai obert i de cloenda** on el/la participant de l'estudi pot explicitar aquells aspectes que no s'hagin tractat i que consideri cabdals per la temàtica de l'estudi.

En últim lloc, el temps de resposta de l'instrument és d'entre 20-30 minuts.

Moltes gràcies per la teva participació i el temps invertit.

Abans de contestar el qüestionari és necessari llegir i acceptar el consentiment informat. Manifesto que he estat informat/da de les qüestions següents relacionades amb l'estudi:

- La meva participació en aquest estudi és voluntària i, si en qualsevol moment desitjo canviar la meva decisió, puc retirar el meu consentiment en qualsevol moment.

- La participació en aquest estudi consisteix en la resposta a un qüestionari autoadministrat de cinc blocs de preguntes vinculades amb: la detecció de la síndrome de Burnout en la pràctica docent; les variables que contribueixen a l'aparició d'aquesta; i, les percepcions i conseqüències en l'àmbit educatiu, didàctic i docent. La persona Responsable del tractament de les meves dades personals és Marta Pérez Balsera.
- Les meves dades personals seran recollides i tractades amb finalitats exclusivament docents i d'investigació i sense ànim de lucre.
- Les meves dades seran anonimitzades, de manera que no es podrà conèixer la meua identitat a partir de les dades que es recullin.
- Es guardarà secret sobre la informació personal que facilito, i només es farà servir amb finalitat docent i d'investigació en el marc d'aquest Estudi, de manera que no se'm pugui identificar en els resultats de l'estudi.
- Seguint el principi de minimització, només es recolliran les dades mínimes que siguin necessàries per portar a terme l'Estudi, i una vegada hagi acabat la finalitat docent o de recerca que es derivi d'aquest estudi, es destruirà tota la informació de caràcter personal que hagi facilitat de forma definitiva.
- He estat informat/da mitjançant un document rebut via telemàtica on s'especificava tot allò sobre l'Estudi, sobre la seva finalitat i sobre les dades que es recolliran, i he consentit a participar en aquest Estudi.
- El tractament de les dades de caràcter personal de tots els participants s'ajustarà al que es disposa al Reglament General de Protecció de Dades (UE) 2016/679 i a la Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals. D'acord amb el que s'estableix en aquesta legislació, podeu exercir els drets d'accés, modificació, oposició i supressió de les vostres dades de caràcter personal dirigint-vos al Responsable del tractament, identificat a continuació i a través dels canals de contacte establerts.

Autoritzo a participar en l'estudi:

Autoritzo al Sr./Sra. Marta Pérez Balsera, Responsable de l'estudi, estudiant de l'assignatura Treball Final de Màster (TFM) del Grau/Màster en Psicopedagogia de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) perquè tracti les meves dades de caràcter personal facilitades per a la realització de la recerca descrita en el marc de l'Estudi indicat.

He llegit i accepto el consentiment informat

BLOC I. Dades sociodemogràfiques

1	Edat	De 20 a 30 anys
		De 30 a 40 anys
		De 40 a 50 anys
		Més de 50 anys
2	Gènere	Masculí
		Femení
		Altres
3	Etapa d'escolarització on desenvolupa la tasca docent	Educació Infantil
		Educació Primària
		Educació Secundària Obligatòria
		Educació Secundària Post-obligatòria (Batxillerat)
4	Experiència professional docent	Menys d'un any
		De 2 a 5 anys
		De 5 a 10 anys
		De 10 a 15 anys
		Més de 15 anys
5	Temps que portes impartint docència al centre educatiu actual	Menys d'un any
		De 2 a 5 anys
		De 5 a 10 anys
		De 10 a 15 anys
		Més de 15 anys

BLOC II: Qüestionari oficial d'avaluació de la SB (MBI)

A continuació, llegeix amb atenció cadascuna de les afirmacions següents i marca l'opció que creguis que millor descriu la teva percepció. Tenint en compte l'escala *Likert* de freqüència on 0 = Mai; 1 = Poques vegades a l'any o menys; 2 = Una vegada al mes o menys; 3 = Unes poques vegades al mes; 4 = Una vegada a la setmana; 5 = Unes poques vegades a la setmana; 6 = Cada dia.

		0	1	2	3	4	5	6
1	Em sento emocionalment esgotat/da pel meu treball.							
2	Em sento cansat/da al final de la jornada de treball.							
3	Quan m'aixeco al matí i m'enfronto a una altra jornada de treball, em sento fatigat/da.							
4	Tinc facilitat per a comprendre com se senten els meus alumnes/as.							
5	Crec que estic tractant a alguns/es alumnes/as com si fossin objectes impersonals.							

6	Sento que treballar tot el dia amb alumnes/as suposa un gran esforç i em cansa.								
7	Crec que tracto amb molta eficàcia els problemes dels meus alumnes/as.								
8	Sento que el meu treball m'està desgastant. Em sento cremat pel meu treball.								
9	Crec que amb el meu treball estic influint positivament en la vida dels meus alumnes/as.								
10	M'he tornat més insensible amb la gent des que exerceixo la professió docent.								
11	Penso que aquest treball m'està endurint emocionalment.								
12	Em sento amb molta energia en el meu treball.								
13	Em sento frustrat/a en el meu treball.								
14	Crec que treballo massa.								
15	No em preocupa realment el que els ocorri a alguns dels meus alumnes/as.								
16	Treballar directament amb alumnes/as em produeix estrès.								
17	Sento que puc crear amb facilitat un clima agradable amb els meus alumnes/as.								
18	Em sento motivat després de treballar en contacte amb alumnes/as.								
19	Crec que aconsegueixo moltes coses valuoses en aquest treball.								
20	Em sento acabat/da en el meu treball, al límit de les meves possibilitats.								
21	En el meu treball tracto els problemes emocionalment amb molta calma.								
22	Crec que els alumnes/as em culpen d'alguns dels seus problemes.								

BLOC III: Variables que contribueixen a la SB

Tot seguit, llegeix amb atenció cadascuna de les afirmacions següents i marca l'opció que creguis que millor descriu la teva percepció. Tenint en compte l'escala *Likert* d'acord on 1 = totalment en desacord; 2 = en desacord; 3 = d'acord, i 4 = totalment d'acord.

		1	2	3	4
1	Crec que des del centre educatiu on treballa se'm forma per donar resposta a les noves demandes i reformes educatives.				
2	Considero que mantinc una relació en xarxa amb el personal docent del centre.				
3	Davant un conflicte, sento que l'equip docent em donarà suport.				
4	Davant moments d'estrès laboral, sé autogestionar i controlar les meves emocions.				
5	Em sento capacitat i format davant la diversificació curricular i l'atenció a la diversitat.				
6	Des de l'escola, es faciliten espais pel benestar docent.				
7	Considero que l'equip directiu de l'escola es preocupa pel benestar de l'equip docent, i ens dona accés a un suport psicològic.				
8	Sento que es reconeix la meva tasca com a docent per part de l'equip directiu i el personal docent.				
9	Sento que els/les alumnes reconeixen la meva tasca docent.				
10	Sento que a les meves classes predomina un clima de tranquil·litat, escolta activa, inclusió i respecte per part de tots i totes.				
11	Sento que a l'aula puc donar resposta a les necessitats de tot l'alumnat.				
12	Em sento igual de còmode treballant en gran grup com en petit grup a l'aula.				
13	Considero que em relaciono des del tacte, la comunicació oberta i assertiva, i la bidireccionalitat amb tota la comunitat educativa (personal docent, l'alumnat, direcció i famílies).				

BLOC IV: Percepcions i conseqüències de la SB en la tasca docent i intervencions didàctiques.

A continuació, llegeix amb atenció cadascuna de les afirmacions següents i marca l'opció que creguis que millor descriu la teva percepció. Tenint en compte l'escala *Likert* d'acord on 1 = totalment en desacord; 2 = en desacord; 3 = d'acord, i 4 = totalment d'acord.

		1	2	3	4
1	Hi ha dies que quan m'aixeco al matí i penso en no anar a l'escola a treballar.				
2	Arribo desmotivat/da a l'aula.				
3	Em sento esgotat/da, després de donar classes.				
4	Sento que no comunico a la resta de companys/es de l'escola les meves inquietuds i preocupacions en relació amb la feina.				
5	He pensat que la docència no és per mi.				
6	He pensat deixar la feina com a professional docent.				
7	Sento que els/les meus/ves companys/es de treball se senten més part de l'equip que jo. No em sento part de l'equip de professors/es.				
8	Sento que tinc una sobrecàrrega de treball.				
9	La càrrega de treball afecta la meva vida privada i descans.				
10	Crec que el meu malestar docent pot afectar el rendiment educatiu dels alumnes.				
11	Les activitats que plantejo a l'aula no arriben de motivar a l'alumnat, i això em frustra.				
12	Sento que he deixat de preocupar-me per aquells/es alumnes que no atenen a classe.				
13	Sento que em manquen recursos i formació per desenvolupar la meva tasca docent i això m'angoixa.				
14	He arribat a pensar que la meva feina i les accions educatives que realitzo no estan prou reconegudes.				
15	Les conductes disruptives reiterades de l'alumnat a l'aula em desgasten i em desmotiven com a docent.				

BLOC V. Cloenda

1	Hi ha algun aspecte sobre el malestar docent i la pràctica educativa que vulguis afegir i que no s'ha contemplat en el qüestionari?
---	---

10.2 Taula de dimensions, variables i indicadors de l'instrument d'investigació

DIMENSIONS	VARIABLES	INDICADORS	BLOC	PREGUNTES
Síndrome de Burnout	1 Variables relacionades amb la SB	1.1 Esgotament emocional	II	1,2,3,6,8,13,14,16,20
		1.2 Despersonalització	II	5,10,11,15,22
		1.3 Realització personal	II	4,7,9,12,17,18,19,21
	2 Variables relacionades amb el docent	2.1 Edat	I	1
		2.2 Gènere	I	2
		2.3 Experiència professional	I	4
		2.4 Temps en el centre educatiu on desenvolupa la tasca	I	5
		2.5 Habilitats socials i comunicatives	II	10, 11
			III	13
		2.6 Estratègies d'afrontament de l'estrès laboral	III	4
	2.7 Formació envers les noves demandes educatives	III	1, 5	
	3 Variables relacionades amb l'estudiant	3.1 Relacions interpersonals docent-alumne	II	4, 5, 15, 22
			III	9, 10
		3.2 Adaptació a la diversitat de necessitats a l'aula	II	7
			III	5, 11
		3.3 Nombre d'alumnes a l'aula	III	11, 12
		3.4 Etapa educativa on el personal docent desenvolupa la tasca educativa	I	3
	3.5 Conductes disruptives a l'aula	II	22	
		III	10	
	4 Variables relacionades amb la institució educativa	4.1 Relació organització-docent	III	2,3
4.2 Suport social		III	7	
4.3 Reconeixement de la pràctica		III	8	
4.4 Generació d'espais formatius i de benestar docent		III	1, 6	

	5 Percepcions dels docents envers els motius de SB	5.1 Percepció de manca de recursos i formació	IV	13
		5.2 Percepció de necessitat de suport per part del personal docent i directiu	IV	7
		5.3 Percepció de sobrecàrrega laboral	II	1, 2, 14
			IV	8, 9
		5.4 Percepció de manca de reconeixement de la seva tasca	IV	14
	5.5 Percepció de manca de convivència positiva a l'aula	II	17	
		III	10	
		IV	15	
	6 Conseqüències	6.1 Augment d'absentisme i abandó de la tasca docent	IV	1, 5, 6
		6.2 Insatisfacció laboral	II	8, 20
			IV	2, 3
		6.3 Manca de motivació envers la pràctica docent	II	3, 13, 18
			IV	2, 15
		6.4 Baixa relació interpersonal amb l'entorn educatiu	IV	4, 7
6.5 Manca d'atenció a l'alumnat		II	5, 6, 15	
		IV	12	
6.6 Manca de motivació de l'alumnat	II	9		
	IV	11		
6.7 Rendiment educatiu baix de l'alumnat	II	9		
	IV	10		

NOTA: Font d'elaboració pròpia

10.3 Cronograma

CRONOGRAMA TFM 2022-2023																	
FASES	TASQUES	MARÇ 2023				ABRIL 2023				MAIG 2023				JUNY 2023			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1. FASE DE DOCUMENTACIÓ	1.1. Justificació del projecte d'investigació																
	1.2. Revisió bibliogràfica																
	1.3. Especificació dels objectius, i plantejament del problema																
	1.4. Cronograma de la recerca																
2. FASE D'OPERACIÓ	2.1. Planificació dels procediments per a l'obtenció d'informació																
	2.2. Definició de la població i selecció de la mostra																
	2.3. Disseny de l'instrument per a l'obtenció d'informació																
	2.4. Validació de l'instrument de recollida d'informació																
	2.5. Redisseny del qüestionari																
3. FASE DE RECOLLIDA D'INFORMACIÓ	3.1. Aplicació del qüestionari																
	3.2. Recollida de dades del qüestionari																
4. FASE DE PROCESSAMENT DE LA INFORMACIÓ	4.1. Anàlisi de dades amb el paquet de <i>Microsoft Excel i Google Forms</i> .																
5. FASE D'ELABORACIÓ DE L'INFORME	5.1. Obtenció i discussió dels resultats																
	5.2. Anàlisi i discussió dels resultats																
	5.3. Redacció de les conclusions																
	5.4. Redacció de l'informe																
	5.5. Revisió de l'informe final																

